
JAARVERSLAGGEVING **2016**

Vereniging tot het verstrekken van onderwijs op
Gereformeerde Grondslag

te CAPELLE AAN DEN IJSSEL

Capelle Aan Den Ijssel, 24 mei 2017

INHOUDSOPGAVE

BESTUURSVERSLAG	2
JAARREKENING	
BALANS PER 31 DECEMBER 2016	50
STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2016	51
KASSTROOMOVERZICHT OVER 2016	52
GRONDSLAGEN	53
TOELICHTING BEHORENDE TOT DE BALANS	56
NIET IN DE BALANS OPGENOMEN ACTIVA EN VERPLICHTINGEN	58
TOELICHTING BEHORENDE TOT DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN	59
OVERZICHT VERBONDEN PARTIJEN	62
WNT	63
OVERIGE GEGEVENS	
CONTROLEVERKLARING	68
BESTEMMING VAN HET RESULTAAT	73
GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM	73
BIJLAGEN	
STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2016 VAN DE EBEN-HAEZERSCHOOL	75
STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2016 VAN DE REHOBOTHSCHOOL	76
STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2016 VAN DE VERENIGING	77
STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2016 VAN SCHOOLFONDS EBEN-HAEZERSCHOOL	78
STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2016 VAN SCHOOLFONDS REHOBOTHSCHOOL	79

ONDERTEKENING

Naam

Handtekening

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Inhoudsopgave

	Pagina
I Inleiding	3
II Verslag Raad van Toezicht	4
III Verslag Raad van Bestuur	7
IV Verslag Eben-Haëzerschool	16
V Verslag Rehobothschool	26
VI Financieel Jaarverslag	37
VII Continuïteitsparagraaf	41
VIII Verslag Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad	45
IX Verslag Vertrouwenspersoon	47
X Samenstelling Bestuur en directies	48

I. Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag 2016 van de Raad van Bestuur van de Vereniging tot het Verstrekken van Onderwijs op Gereformeerde Grondslag in Capelle a/d IJssel.

Met dit verslag wil de Raad van Bestuur u inzicht geven en verantwoording afleggen van het gevoerde beleid in het afgelopen jaar.

Ons onderwijs richt zich enerzijds op het voorbereiden van de leerlingen op een plaats in de maatschappij. Als vereniging vinden we het belangrijk dit onderwijs op een kwalitatief goede wijze te geven, gericht op het behalen van goede resultaten door de leerlingen. En dit alles met een scherp oog voor het welbevinden van onze kinderen.

Tegelijkertijd vindt ons onderwijs haar uitgangspunt in onze grondslag. Deze grondslag roept ons op de leerlingen voor te houden dat we de Heere in ons leven moeten dienen en dat we dat vanuit onszelf niet kunnen. Daarom wordt de leerlingen voorgehouden dat er in ons leven een terugkeer - een bekering - tot God nodig is en dat Hij die bekering ook in de harten van ons en onze kinderen wil werken uit louter genade om Jezus wil.

Deze dubbele doelstelling voor onze schoolorganisatie kan worden samengevat in het geven van onderwijs dat verankerd ligt in de grondslag van de schoolvereniging en dat toerust voor een plaats in de maatschappij. Identiteit en kwaliteit zijn dus nauw aan elkaar verbonden.

Er is geprobeerd om van dit jaarverslag een goed leesbaar document te maken, zodat ouders, leden, werknemers, kerkenraden en anderen inzicht krijgen in de activiteiten van onze vereniging.

We hopen dat u op deze wijze inzichtelijk krijgt wat de inzet van onze vereniging was in het afgelopen jaar. Voor de gedetailleerde jaarverslagen per school verwijzen wij u naar de schoolgidsen en de websites van de scholen. Indien u naar aanleiding van dit verslag nog vragen, opmerkingen of aanvullingen heeft, dan nodigen wij u graag uit om dit aan de Raad van Bestuur kenbaar te maken. Wij doen er graag ons voordeel mee!

Het jaarverslag voldoet aan de eisen van de geldende wet- en regelgeving, zoals opgenomen in de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, specifiek Richtlijn 400 (jaarverslag van het bestuur) en Richtlijn 660 (onderwijsinstelling).

Capelle aan den IJssel, januari 2017

Namens de Raad van Bestuur:
P.B. de Ruiter, secretaris

II. Verslag Raad van Toezicht

Inleiding

De Vereniging Voor Onderwijs op Gereformeerde Grondslag (VVOGG) werkt nu reeds een aantal jaren met een organisatiestructuur van een Raad van Bestuur en een Raad van Toezicht. Deze wijziging komt voort uit de scheiding van bestuur en toezicht in het kader van de Code Goed Bestuur in het Primair Onderwijs.

De Raad van Toezicht heeft in zijn verantwoordelijkheid een drietal terreinen waarop hij actief is.

Als Werkgever

Het voorzien in een goed functionerende Raad van Bestuur, het beoordelen van de leden van de Raad van Bestuur en is het verantwoordelijk orgaan richting de leden van de vereniging.

Als Toezichthouder

Het houden van toezicht op het handelen van de Raad van Bestuur en op de algemene gang van zaken binnen de onderwijsinstelling. De Raad van Toezicht (RvT) houdt integraal toezicht. Dat betekent dat hij alle aspecten van de onderwijsinstelling en alle relevante belangen in overweging neemt. Bij de vervulling van zijn taak richt de Raad van Toezicht zich naar het belang van de onderwijsinstelling, rekening houdend met het feit dat de school een organisatie is met een bijzondere maatschappelijke verantwoordelijkheid en op een gereformeerde grondslag staat. De RvT rekent tot zijn taak, naast de formele toezichthouders rol, het (mede) bewaken van de identiteit van de vereniging, d.w.z. het toezichthouden op de uitvoering hiervan.

Als Klankbord

De RvT ziet zichzelf als complementair aan de RvB, waarbij elk orgaan vanuit zijn eigen positie en verantwoordelijkheid handelt, echter wel vanuit de gezamenlijke doelstellingen van de vereniging. Tegen deze achtergrond fungeert de RvT in zijn geheel, maar ook op individuele basis, als klankbord voor de RvB.

Samenstelling Raad van Toezicht

Bij de samenstelling van de Raad van Toezicht is rekening gehouden met voldoende spreiding in deskundigheid en verdeling naar kerkelijke afkomst van de bij de vereniging aangesloten leden. De heer Weijers en de heer Van Voorden zijn op de ALV van 7 juni jl. herkozen. De RvT kent een samenstelling van 5 leden:

Naam	Functie	Benoeming d.d.	Aftredend d.d.
N.G.D. Hoogendijk	Voorzitter	17-06-2014	2017
B. Schouten	Lid	17-06-2014	2017
L. Slobbe	Lid	30-06-2015	2018
A.M. van Voorden	Secretaris	07-06-2016	2019
P.M.D. Weijers	2 ^e voorzitter	07-06-2016	2019

*Dhr. Weijers is op voordracht van de GMR door de ALV benoemd

Samenstelling Raad van Bestuur

De samenstelling van de Raad van Bestuur bestaat opnieuw uit een vijftal leden. Er zijn geen wijzigingen opgetreden in de RvB in het afgelopen jaar. De heer Koelewijn heeft aangegeven herbenoembaar te zijn voor voorlopig 1 jaar. Bij de jaarlijkse evaluatie zal dit terugkomen.

Naam	Functie	Op voordracht van	Benoeming d.d.	Aftredend d.d.
M.W. van Buuren	Voorzitter	RvT	1-1-2016	1-1-2019
M.A. Mieras	2 ^e voorzitter, Penningmeester	ALV	1-1-2015	1-1-2018
P. de Ruiter	Secretaris	RvT	1-1-2016	1-1-2019
D. Koelewijn	Lid	ALV	1-1-2014	1-1-2017
S. van den Berg	Lid	RvT	1-3-2015	1-1-2018

Onafhankelijkheid

Bij de jaarlijkse evaluatie van de Raad van Toezicht is opnieuw vastgesteld, dat er geen sprake van (de schijn van) een tegenstrijdig belang is. Indien een lid van de Raad van Toezicht voorziet dat (de schijn van) een tegenstrijdig belang of onverenigbaarheid voor zichzelf of een ander lid zou kunnen optreden, meldt hij dit terstond.

Overzicht nevenfuncties

RvT lid	Functienaam	Bedrijf	Nevenfunctie(s)	bezoldiging
N.G.D. Hoogendijk	Algemeen Directeur	Hollandia Infra B.V.	Bestuurslid Mbuma Zendingsvereniging	onbezoldigd
			Secretaris Raad van Toezicht FPO Raad Rijnmond	onbezoldigd
B. Schouten	Financial controller	Schipper Bouwgroep	Eigenaar Penningmeester Financieel Advies b.v.	bezoldigd
			Hulpkoster Ger. Gem Capelle-West	onbezoldigd
L. Slobbe	Internist	Havenziekenhuis	Geen	n.v.t.
A.M. van Voorden	Expert Asset Management	Stedin Netbeheer B.V.	Diaken CGK Rotterdam-Kralingen	onbezoldigd
P.M.D. Weijers	Advocaat	Zwartbol Advocaten B.V.	Burgerraadslid gemeente Capelle aan den IJssel (SGP)	bezoldigd
			Vice-voorzitter Raad van Toezicht Cedrah	bezoldigd
			Lid Raad van Toezicht Wartburg College	bezoldigd
			Secretaris stichting "De Schutshaven"	onbezoldigd
			(plv) Lid van de klachtencommissie van het Driestarcollege te Gouda	onbezoldigd
			Deputaat Deputaatschap Kerk en Overheid Ger. Gem.	onbezoldigd

Werkzaamheden

De Raad van Toezicht vergaderde in het verslagjaar een tweetal keren afzonderlijk, namelijk op 22 februari en 7 september jl., en drie keer in een gezamenlijke RvT/RvB samenstelling, namelijk op 24 mei, 14 november en deels op 13 december jl. Daarnaast participeerde de RvT in het gezamenlijke overleg (1 november jl.) tussen de kerkenraden en de Raad van Bestuur.

Gedurende het verslagjaar was er in en buiten de vergaderingen contact tussen de leden van de Raad van Toezicht en de leden van de Raad van Bestuur. In de regel lopen deze contacten via de voorzitters van beide organen.

Als extra informatiebron heeft de Raad van Toezicht de beschikking over alle relevante vergaderstukken, zoals directieverslagen en notulen van RvB en GMR. De RvT reageert

inhoudelijk op de aangeleverde stukken door middel van gevraagd of ongevraagd advies en dit kan leiden tot aanvullende vragen of overleg.

De RvT beoogt zijn doelen te bereiken door enerzijds te voldoen aan zijn wettelijke verplichting als toezichthoudend orgaan, maar ook anderzijds om van toegevoegde waarde te zijn in de vereniging als klankbord voor de Raad van Bestuur.

Met betrekking tot de wettelijke verplichting als RvT is er goedkeuring verleend aan de (meerjaren-)begroting van de VVOGG; de jaarrekening; het strategisch beleidsplan en het bestuursverslag van de RvB.

De financiën over 2015 zijn gecontroleerd door Van Ree Accountants. Tevens heeft de RvT ingestemd met het voorstel om over 2016 een accountantswissel te doen plaatsvinden op voordracht van de VGS. Uit de accountantsverklaring en eigen onderzoek zijn geen onrechtmatigheden in de besteding van de financiën naar voren gekomen.

Evaluatie functioneren Raad van Toezicht en Raad van Bestuur

Als evaluatie op het jaar 2016 nemen we in dit verslag op dat op zijn vergadering van 7 september 2016 de Raad van Toezicht zijn eigen functioneren als geheel heeft geëvalueerd heeft. Daarin is tevens meegenomen een evaluatie van de wijze waarop het toezicht gestalte krijgt.

In de afgelopen jaren is er gewerkt met een meer open toetsingskader. De Raad van Bestuur heeft de wens aangegeven om toch meer formele kaders te zien, op basis waarvan de Raad van Bestuur meer kan vaststellen of hij binnen deze kaders functioneert. De Raad van Toezicht heeft toegezegd om in het voorjaar van 2017 met een voorstel te komen.

Uit de evaluatie over 2015 is naar voren gekomen dat het gebruik van de Raad van Toezicht als klankbord beter benut kan worden. Om dit gestalte te geven is de Raad van Toezicht (of afvaardiging daarvan) meer aanwezig tijdens agendapunten van de Raad van Bestuur wanneer dit relevant is.

De wijze van evaluatie van de Raad van Bestuur wordt qua vorm regelmatig afgewisseld. Op 27 januari 2016 hebben we dit uitgevoerd met behulp van het VGS Dilemmaspel. In januari 2017 beogen we weer individuele gesprekken te voeren met de leden van de Raad van Bestuur.

Bezoldiging

De leden van de Raad van Toezicht ontvangen geen bezoldiging voor hun werkzaamheden. Als dank voor hun werkzaamheden hebben zij wel een kerstgeschenk in natura ontvangen. Daarnaast krijgen de leden van de Raad van Bestuur een vrijwilligersvergoeding van € 500.

Slot

De Raad van Toezicht spreekt zijn waardering uit voor de inzet en wijze van functioneren van de Raad van Bestuur. In goede harmonie mag het werk plaatsvinden, waarbij er na de intensieve laatste jaren weer vorm en uitvoering gegeven kon worden aan het strategisch beleidsplan. Hierin springen de onderwerpen: strategische bestuurlijke samenwerking en huisvesting als gevolg van dalende leerlingenprognoses, er nadrukkelijk uit.

Capelle aan den IJssel, januari 2017

Namens de Raad van Toezicht:
A.M. van Voorden, secretaris

III Verslag Raad van Bestuur

Missie en doelstelling

Het doel van onze vereniging is het verstrekken van basisonderwijs in Capelle aan den IJssel in overeenstemming met onze grondslag. Dat mag al sinds 1931 gebeuren en het mocht ook in het afgelopen jaar 2016 weer zo zijn. Iets om dankbaar voor te zijn, maar ook om zuinig op te zijn! Het is niet vanzelfsprekend dat die mogelijkheid er is en het is ook niet vanzelfsprekend dat we in staat zijn om van die mogelijkheid gebruik te maken.

De doelstelling van onze vereniging spreekt van het 'stichten en in stand houden van één of meer scholen'. Van dat stichten is al jarenlang geen sprake meer. Veel meer zijn onze inspanningen erop gericht onze scholen in stand te houden. Ook dat is niet vanzelfsprekend als we kijken naar de dalende leerlingaantallen.

De missie van onze scholen is het verzorgen van reformatorisch basisonderwijs, om kinderen toe te rusten op een plaats in deze samenleving. Deze toerusting heeft een algemene component. We willen immers onze kinderen de noodzakelijke vaardigheden en kennis bijbrengen. Het is onze verantwoordelijkheid om voortdurend te laten zien dat ons onderwijs de toets der kritiek ruimschoots kan doorstaan. Dit onderwijs en deze toerusting heeft echter ook een morele en religieuze component, omdat we onze kinderen proberen op te voeden in de vreze des Heeren, waarbij gewetensvorming een belangrijk aspect is. We kunnen onze kinderen lange tijd beschermen voor kwalijke invloeden van buitenaf, maar er komt een moment dat ze hun eigen morele kompas moeten hanteren. Het helpen ontwikkelen en aanscherpen van dit morele kompas zien wij als een belangrijke taak voor onze scholen. Maar daarnaast ook het aanleren van de vaardigheden om dit kompas aan anderen uit te leggen en daar verantwoording over af te kunnen leggen. Dat zijn zaken die raken aan een thema als burgerschap: hoe kunnen onze leerlingen worden voorbereid om te staan in de hedendaagse samenleving?

Terugblik

Wanneer we terugblikken op 2016 dan kunnen we zeggen dat dit jaar niet heel veel in het oog springende ontwikkelingen kende. Het was om het zo te noemen, een relatief rustig jaar. Het afscheid van juffrouw Van Os staat uiteraard nog vers in het geheugen. Na zoveel jaren trouwe dienst, zagen we deze zeer gewaardeerde collega node gaan.

We mogen terugzien op een inhoudsvolle ledenvergadering, waarbij prof. dr. Polder ons na liet denken over de vraag hoe we zelf in het leven staan en hoe we onze kinderen daarin ook tot een voorbeeld zijn.

In de personele sfeer bleef de Raad van Bestuur ongewijzigd. Onze oud-directeur Karels was het gehele jaar "in dienst van onze vereniging" als adviseur en vervulde deze functie met grote ijver en loyaliteit.

Bestuurlijk ging er de nodige aandacht uit naar de vraag wat te doen met onze financiële reserves en hoe deze verstandig aan te wenden via eenmalige impulstrajecten. Ook was er veel aandacht voor het vraagstuk van bestuurlijke samenwerking. Met de VVOGG van Krimpen aan den IJssel en de Vereniging Mantum hebben oriënterende gesprekken plaatsgevonden over de vraag hoe we door meer onderlinge samenwerking onze krachten kunnen bundelen, kosten kunnen besparen en meer kwaliteit kunnen realiseren. Met Mantum wordt al nauw op directieniveau samengewerkt. Die samenwerking zal in ieder geval verder worden uitgebouwd.

Een tweede thema betreft het vraagstuk van de toekomst van onze scholen. Zoals bekend, daalt het leerlingenaantal (zie ook verderop in dit jaarverslag) van onze scholen sneller dan verwacht en zeker dan gehoopt. Dat roept de vraag op hoe lang we met twee zelfstandige locaties door kunnen gaan. Het bestuur heeft in ieder geval gemeend om stevig in te zetten op een nauwere samenwerking tussen de twee scholen en meer uitwisseling over en weer.

Dat is nodig, zeker als we op termijn voor de vraag worden geplaatst of we niet met één school verder moeten.

In 2016 bezocht de inspecteur de Eben-Haëzerschool. Zijn conclusie was zeer positief, maar het trof ons dat de inspecteur aangaf nog steeds de sporen van de integratie van de scholen te kunnen zien. Een dergelijk besluit – hoe nodig ook – trekt diepe sporen en heeft veel tijd nodig om volledig ingesleten te raken.

Vooruitblik

In 2017 zal de gemeente Capelle aan den IJssel een nieuw Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs vaststellen. Dat is ook voor onze scholen een aangelegen punt, omdat wij in dit plan de optie willen laten opnemen dat we op termijn naar een unilocatie over kunnen gaan. Daarbij heeft het onze voorkeur om op een nieuwe locatie een nieuwe school te starten, maar als 'next-best' oplossing zien we ook graag de optie benoemd dat de Eben-Haëzerschool op termijn kan uitgroeien tot een unilocatie. Besturen is vooruitzien. Door nu dit te benoemen, kunnen we later (als het nodig is) hierop teruggrijpen en meer in concreto samen met de gemeente zoeken naar manieren om de toekomst van onze scholen veilig te stellen.

In 2017 zal een nieuw kabinet worden samengesteld, gebaseerd op de verkiezingsuitslag voor de Tweede Kamer. Dat is voor de scholen geen onbelangrijk gebeuren. Als we kijken naar de verkiezingsprogramma's dan is er een ruime meerderheid om scholen te beknotten in hun vrijheid van toelating. Veel partijen roepen om een acceptatieplicht. Als het zover komt, zal dat ook onze vereniging voor indringende vragen stellen hoe we hier invulling aan kunnen en moeten geven.

Identiteit

Op het gebied van identiteit mogen we enerzijds dankbaar zijn voor wat we nog op onze scholen hebben. Dat komt elke dag openbaar tijdens de Bijbelse vertelling en de godsdienstles. Maar ook bij vieringen, weekopeningen en de jaaropening. Nadrukkelijk is echter wel altijd weer de vraag wat het uitwerkt in de harten van onze kinderen en of het ons – in welke rol we dan ook tot onze kinderen staan – daadwerkelijk ernst is om onze kinderen tot Jezus te brengen.

Als bestuur zien we het als onze taak om met ons personeel regelmatig in gesprek te gaan over de grondslag van onze scholen. In samenwerking met de Cursus Godsdienstonderwijs (CGO) wordt een serie verdiepende themabijeenkomsten voorbereid voor het personeel van de vereniging.

Toelatingsbeleid

Niet alleen de sluipende secularisatie in eigen kring baart zorgen. Ook schuivende opvattingen die te maken hebben met het gereformeerd belijden komen openbaar. Zeker in aanmeldingsgesprekken staan we daar met ouders indringend bij stil en soms betekent het ook dat ouders wel hun kinderen als leerling mogen inschrijven maar geen lid worden van de vereniging. In 2016 hebben we de diverse situaties waarin we 'maatwerk' hebben toegepast bij een toelating op een rij gezet en met elkaar de vraag gesteld of we in alle gevallen voldoende zorgvuldig hebben gehandeld. We hebben getracht een lijn te destilleren uit deze individuele gevallen, om zo ook in nieuwe gevallen ook consistent te zijn in hoe wij handelen in uitzonderingssituaties. De Raad van Toezicht is gevraagd om mee te denken in deze zaak en ons te adviseren over de lijn die we volgen.

Benoemingsbeleid

Het benoemingsbeleid is zo mogelijk nog belangrijker dan het toelatingsbeleid, als het gaat om het waarborgen van de identiteit van onze scholen. Ons benoemingsbeleid is dan ook een zaak die we als bestuur met de grootst mogelijke zorgvuldigheid vormgeven en uitvoeren. Bestuursleden vervullen dan ook een belangrijke rol in benoemingsprocedures. In

het afgelopen jaar heeft de Raad van Bestuur opnieuw de sollicitatiecode onder de loep genomen en is onder andere gesproken over het verplicht laten verzorgen van een proefles als onderdeel van de sollicitatieprocedure.

Communicatie met kerkenraden en ouders

We hebben als Raden van Bestuur en Toezicht een goed gesprek gevoerd met de kerkenraden van de kerken uit onze achterban. We hebben gesproken over het thema burgerschap. Hoe confronteer je leerlingen met zaken als Halloween? Hoe breng je hen in contact met andersdenkenden? Hoe laat je in de wijk zien wat het betekent om een reformatorische school te zijn? Dit gesprek was een belangrijke bouwsteen om als scholen onze visie op burgerschap te herijken en onze activiteiten op dit punt aan te scherpen en uit te breiden.

De ouders worden met grote regelmaat over het wel en wee op onze scholen geïnformeerd door de nieuwsbrieven. Een onmisbaar medium om allerhande informatie door te geven. De Raad van Bestuur maakt ook af en toe gebruik van deze nieuwsbrieven om de ouders te informeren over actuele ontwikkelingen. Toch blijft de ledenvergadering en het jaarverslag het belangrijkste medium om als bestuur de ouders te informeren.

Ontwikkelingen in en rondom het onderwijs

Hierboven is de dreiging van de acceptatieplicht al kort gememoreerd. Er zijn echter andere ontwikkelingen die ook zorgen baren. Een daarvan is het afschaffen van het richtingenbegrip als onderlegger voor de vrijheid om een eigen school te stichten. Bijeffect van deze verruiming kan zijn dat een aantal scholen van 'onze richting' in onze regio niet meer in stand kunnen worden gehouden. Dat roept dan direct de vraag op of en hoe wij daar als vereniging een rol in zouden moeten spelen.

Beleid en kernactiviteiten

Vanuit de 8 beleidsterreinen die in het Strategisch Beleidsplan geformuleerd zijn en richtinggevend zijn, zijn per beleidsterrein (kern)activiteiten onder de loep genomen.

Op het beleidsterrein (Identiteit en samenleving) is het nodige gebeurd. Het toelatingsbeleid is doorgelicht (zie elders in dit jaarverslag). Het bestuur organiseerde een gezamenlijke contactmiddag voor alle leerkrachten en onderwijsondersteunend personeel alsook voor de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht. Ds. G. W. S. Mulder behandelde een bezinnend onderwerp "Leven in een digitale wereld". Naast toelatingsbeleid van kinderen is het benoemingsbeleid van personeel doorgesproken en zo nodig aangevuld over hoe we omgaan met het gebruik van skype bij sollicitanten. Beide genoemde aspecten zijn tevens onderdeel van het Beleidsterrein "Strategisch personeelsbeleid".

Het beleidsterrein 'Bestuurlijke samenwerking" richtte zich op verkennende gesprekken met Mantum (scholengroep Vlaardingen, 's Gravenzande, Den Haag en Benthuizen) alsook op onze buurscholen in Krimpen aan den IJssel. Hierop wordt elders in dit jaarverslag ook uitvoeriger ingegaan.

Bij "Beleidsterrein Strategische investeringen" zijn gelden vrijgemaakt voor impulstrajecten die zowel de huisvesting als het directe onderwijs (o.a. scholing personeel) ten goede komen. Als het gaat om het beleidsterrein "Onderwijs: kwaliteit en verbreding" kan gemeld worden dat de Managementteams van beide scholen een gezamenlijk traject volgen, mede met het oog op mogelijke samenvoeging in de tijd. De directeuren volgen een intensief professioneel scholingstraject in FPO-verband (Federatie Primair Onderwijs Rijnmond). Registratie in het directeurenregister, zoals de overheid dat verplicht voorschrijft, vereist dat er om de vier jaar een herregistratie plaatsvindt op grond van verplichte bijscholing.

Ten aanzien van het domein "Zorg en welzijn" gaat nog steeds veel aandacht uit naar de implementatie van de wet Passend Onderwijs die per 1 januari 2015 in werking trad. Het is

verblijdend te merken dat onze landelijke organisatie Berséba goed scoort bij inspectie-onderzoeken. Het stemt tot dankbaarheid!

Rondom het thema "Betrokken achterban" heeft het bestuur zich bezonnen op de vraag hoe zij met de achterban van de scholen in gesprek blijft. De wijze waarop we periodiek met de leden, met vertegenwoordigers van de kerkenraden en met ouders (via de GMR) in gesprek zijn, stemt tot tevredenheid. Wel proberen we deze momenten aan te grijpen om ook daadwerkelijk inhoudelijke thema's te agenderen die onze aandacht vragen en waarbij we de feedback vanuit de achterban niet graag zouden missen.

Ons laatste Beleidssterrein "Onderhoud en middelen" is enerzijds van praktische aard en tevens toekomstgericht. Hoe lang zullen we in Capelle twee reformatorische schoolgebouwen beheren? Binnen het Capelse onderwijsbeleid is hiervoor volop aandacht. Op bestuursniveau wordt ook hier continue naar gekeken en op geanticipeerd. In verband met verduurzaming en ook over de verbetering van de binnenkwaliteit van de gebouwen is dit van belang.

En al dit Strategisch Beleid is er op gericht of onze kinderen kwalitatief goed onderwijs gegeven kan worden. Dat wordt steeds voor ogen gehouden. De overheid heeft haar zienswijze neergelegd in "Onderwijs 2032". Is dat een bedreiging of een kans? Reformatorisch onderwijs heeft rekening te houden met overheidsbeleid en overheidszienswijze, maar 'onze kracht' (in zwakheid!) wordt ontleend aan Gods Woord. Kern hiervan is dat we niet, zoals de overheid, het kind als uitgangspunt nemen, maar in afhankelijkheid van de Heere is de leerkracht de centrale persoon die het kind leert en daarbij wel uitgaat van wat een kind nodig heeft!

Beleidsvoornemens

In 2017 zullen opnieuw een aantal thema's uit ons Strategisch Beleidsplan (SBP) de revue passeren. Dit SBP heeft als motto meegekregen 'een stevig fundament en zichtbare opbrengsten'. Verdeeld over een achttal hoofdstukken zijn er kaders en voornemens geformuleerd die de komende jaren zullen worden uitgewerkt en gerealiseerd. In de paragraaf Vooruitblik hebben we al iets verteld over wat in 2017 onze aandacht vraagt. Meerdere zaken kunnen daar nog aan worden toegevoegd.

Allereerst zal de bezinning rond het thema burgerschap een vervolg krijgen en zal zowel de visie van de vereniging op dit thema aangescherpt worden als ook de wijze waarop daar binnen de scholen invulling aan wordt gegeven.

Daarnaast zal de Raad van Bestuur zichzelf de vraag stellen hoe zij haar strategisch beleidsvoerend vermogen kan versterken. Is zij voldoende in staat om vroegtijdig en adequaat in te spelen op strategische vraagstukken? Wat is er nodig om dit vermogen te versterken? Moet zij zichzelf hiertoe verder ontwikkelen en zo ja, hoe zou dit het beste kunnen gebeuren?

In 2017 zullen we ook met elkaar stilstaan bij de vraag in hoeverre verdere expertiseontwikkeling bij het personeel noodzakelijk is in het licht van de invoering van het passend onderwijs. Daarnaast zal de vraag hoe we de aansluiting en integratie tussen onderwijs en jeugdzorg verder moeten en kunnen versterken.

Structuur en organisatie

De VVOGG Capelle aan den IJssel heeft de verenigingsvorm als rechtspersoon. De ALV is daarvan het hoogste orgaan. Er zijn ca. 300 leden per 31 december 2016. Binnen de vereniging is een Raad van Toezicht (gekozen door de leden, waarvan één op voordracht van de GMR) en een Raad van Bestuur (benoemd door de Raad van Toezicht). Beide organen tellen vijf leden. Daarnaast is er een volwaardige medezeggenschapsstructuur, zowel op schoolniveau als op verenigingsniveau. Per school is er daarnaast een oudercommissie. De Raad van Bestuur is het bevoegd gezag. De directie van de scholen heeft echter ruime bevoegdheden om de dagelijkse gang van zaken op school naar bevind van zaken te

organiseren, binnen de grenzen van het schoolplan en het managementstatuut. De structuur en de spelregels binnen de VVOGG zijn omschreven in haar statuten. De betrokkenheid bij het schoolleven vanuit de Raad van Bestuur blijkt door de jaarlijkse bezoeken die aan de scholen worden gebracht. De Raad van Bestuur spreekt deze bezoeken na met de leerkrachten. Daarbij geven bestuurders wel aan hoe zij de identiteitsaspecten hebben ervaren, maar zijn terughoudend in het geven van een beoordeling over de kwaliteit van het onderwijs. Mondelinge terugkoppeling over deze bezoeken vindt plaats aan de directeur en aan de Raad van Bestuur.

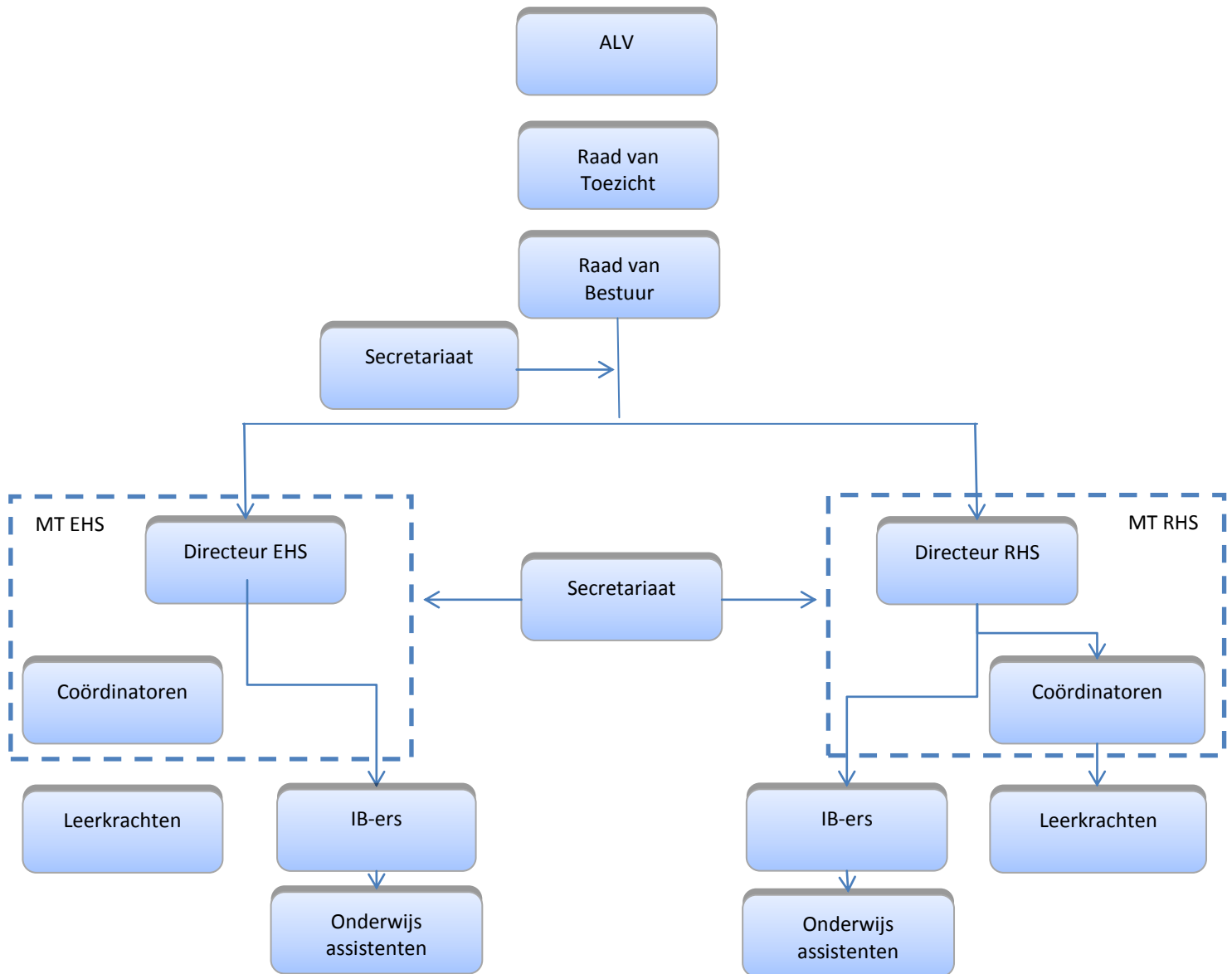
Afscheid de heer M. Karels

In november 2015 hebben we afscheid genomen van de heer M. Karels die na de sluiting van de Joh. Bogermanschool enige tijd als bestuurlijk medewerker voor de VVOGG werkzaam is geweest. De in het verleden met de heer Karels afgesproken afvloeiingsregeling (die in goed overleg is besproken en naar wederzijdse tevredenheid is vastgesteld) is in 2016 afgerond. De financiële consequenties hiervan zijn verwerkt in de jaarcijfers. We zijn de heer Karels als Raad van Bestuur veel dank verschuldigd voor zijn niet aflatende inzet voor onze vereniging.

Organogram

Het organogram van de schoolvereniging ziet er als volgt uit:

Ledenvergadering

De ALV werd gehouden op dinsdag 7 juni 2016 in de Eben-Haëzerschool. De heer prof. dr. J.J. Polder sprak over het onderwerp "Burger of Baling - opvoeden in tegenspraak met de tijdgeest". De inhoudsvolle lezing spitste zich o.a. toe op de vraag of onze gezinnen nog leven bij een opengeslagen Bijbel. Is mijn gezin nog een oefenplaats voor huisgodsdienst waarin voldoende tijd is voor elkaar? Zijn onze vensters naar de Hemel (voldoende) geopend? Laten we alles door sociale media verdringen?

De heren A.M. van Voorden en P.M.D. Weijers van de Raad van Toezicht waren aftredend en werden herkozen.

Leden en begunstigers

Aan het einde van het verslagjaar bedroeg het aantal leden 280 (was 300 in 2015) waarvan 3 begunstigers. Ook afgelopen jaar moest er jammer genoeg weer afscheid genomen worden van een aantal niet betalende leden. Verdeeld over de scholen levert dit het volgende beeld op:

Eben-Haëzerschool:	162
Rehobothschool:	118

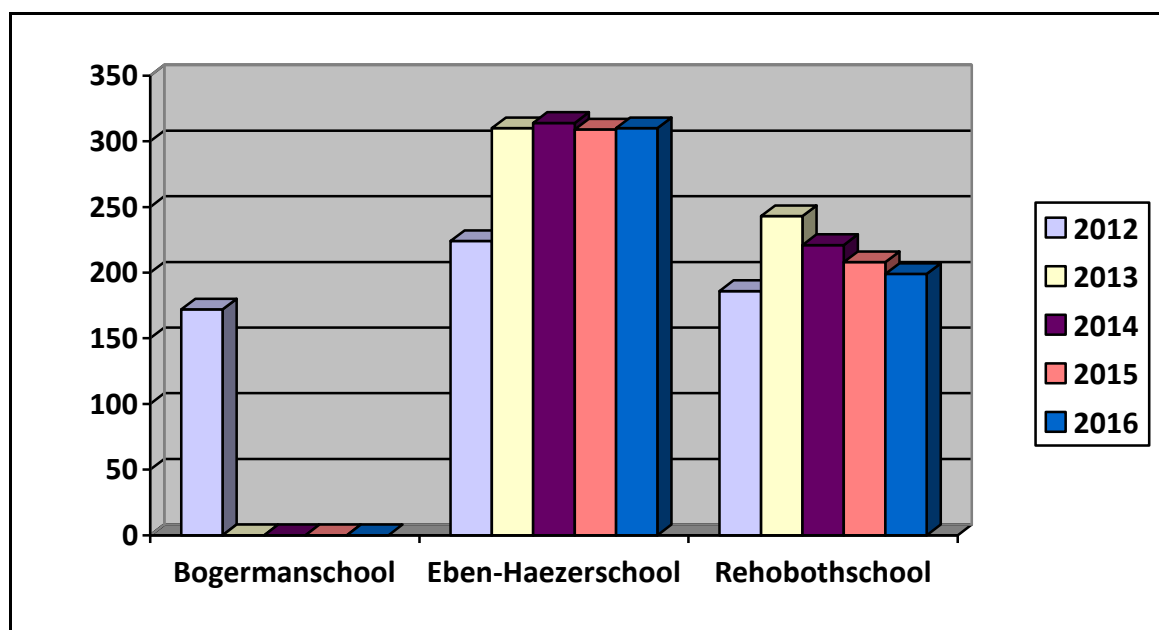

Leerlingenaantallen

Wanneer we de prognoses voor het leerlingaantal voor de komende jaren bekijken, zien we dat de dalende trend, die we de laatste jaren reeds waarnemen, helaas doorzet. Deze trend heeft ertoe geleid dat het bestuur nadrukkelijk zich heeft georiënteerd op de mogelijkheden rondom de waarborging van het onderwijs. Proactief zijn reeds de scenario's onderzocht die tegenwicht kunnen bieden aan deze ontwikkeling. Tevens wordt momenteel bezonnen over de effecten van de leerlingenaantallen op de huisvesting, de mogelijkheid tot instandhouding op langere termijn van twee locaties als ook het leerlingenwelzijn en opbrengsten van het onderwijs.

Het leerlingenaantal per 1 oktober 2016 zag er als volgt uit:

Jaar	Joh. Bogermanschool	Eben-Haëzerschool	Rehobothschool	Totaal
2012	172	224	186	582
2013	0	310	243	553
2014	0	314	221	535
2015	0	309	208	517
2016	0	310	199	509

De verwachting is dat we – bij ongewijzigde omstandigheden en bij onveranderd beleid – binnen afzienbare tijd geconfronteerd zullen worden met het feit dat de Rehobothschool onder de opheffingsnorm komt. De wijze waarop de Rehobothschool kan blijven voortbestaan vraagt daarom indringend onze aandacht. Hierover zijn het afgelopen jaar uitvoerige gesprekken geweest met de MT's van beide scholen en de (G)MR. Daarnaast zijn ook de mogelijke oplossingsrichtingen reeds met de Raad van Toezicht besproken. Eén van de opties behelst onder meer de ontwikkeling van beide scholen naar één locatie (unilocatie). Deze optie is ook inmiddels bij de gemeente neergelegd en wordt meegenomen in het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs (zie hierboven). Als bestuur zullen we beleid moeten maken voor de langere termijn. Door alle geledingen intensief bij deze gedachtevorming te betrekken, werken we aan een gedragen strategie om enerzijds de Rehobothschool zo lang mogelijk zelfstandig te houden en anderzijds tijdig veranderingen in gang te zetten.

De prognose voor de komende jaren ziet er als volgt uit:

Jaar	Eben-Haëzerschool	Rehobothschool	Totaal
2017	302	194	496
2018	292	196	488
2019	282	195	477

Tenslotte

Terugkijkend kunnen we constateren dat veel aandacht is besteed aan het verder ontwikkelen van de onderwijskwaliteit binnen onze vereniging. Naast het bieden van goed taal-, lees- en rekenonderwijs vinden wij het belangrijk om te werken aan de sociaal-emotionele en creatieve ontwikkeling van kinderen. Vanuit onze christelijke waarden en normen geven wij aandacht aan thema's zoals burgerschap en sociale veiligheid.

De school is daarbij een ontmoetingsplaats voor kinderen, ouders/verzorgers en professionals.

Het bestuur bedankt alle medewerkers voor hun betrokkenheid en inzet binnen de scholen en de wijze waarop zij van betekenis waren voor de kinderen die aan ons zijn toevertrouwd.

Capelle aan den IJssel, januari 2017

Namens de Raad van Bestuur:

P.B. de Ruiter, secretaris

IV Verslag Eben-Haëzerschool

Algemeen

In het jaar 2016 is er opnieuw veel goeds uit Gods hand ontvangen. Het werk op school mocht voortgang hebben. Hiervoor is oprechte dankbaarheid op z'n plaats. Het jaar 2016 was voor de Eben-Haëzerschool een jaar waarin collega Van Os afscheid van de school en zelfs van het onderwijs heeft genomen. Een afscheid waaraan deze collega, de collega's en de kinderen met dankbaarheid terugdenken. Dankbaarheid voor het vele wat deze juf voor de Eben-Haëzerschool heeft betekend. Een lange reeks van jaren heeft ze mede het gezicht van de school bepaald. We hopen natuurlijk dat zij lang van haar pensioen mag genieten maar missen wel een heel vertrouwd gezicht.

Wat is het een onuitsprekelijk groot voorrecht dat we onze scholen mogen hebben, maar tegelijkertijd is er een groot gevaar dat we ons reformatorisch onderwijs gewoon gaan vinden.

Onderwijs

Collectieve Ambitie en visie

We zijn ook in 2016 verder gegaan met onze zogenaamde ambitiebijeenkomsten. Vorig jaar is gewerkt aan de collectieve ambitie voor de Eben-Haëzerschool: '[Eben-Haëzerschool BouwSteen voor jÓuw Toekomst](#)'.

Hierbij hebben we ervoor gekozen om de volgende kernbegrippen centraal te stellen:

- de ontwikkeling van het kind gebaseerd op de Bijbel en gericht op het staan in de maatschappij (betrokkenheid)
- gericht op kwaliteit en talenten (thematiseren)
- het kind ervaart diep leren (rijke leeromgeving)

We zijn als team verder gegaan met het nadenken over het onderwerp betrokkenheid. Hoe kunnen wij eraan bijdragen om de betrokkenheid te vergroten. Een ontwikkelingstraject onder leiding van een extern deskundige, waarbij de nadruk wordt gelegd op betrokkenheid van kinderen op, en hun verantwoordelijkheid voor hun persoonlijk leerproces. In het komende jaar zullen we dit meer en meer concreet maken.

We willen als Eben-Haëzerschool steeds meer groeien naar een lerende organisatie waar onze collectieve ambitie '[Eben-Haëzerschool, BouwSteen voor jÓuw Toekomst](#)' steeds meer handen en voeten krijgt. We moeten en mogen onze kinderen voorbereiden op een plaats in de samenleving. Een samenleving die aan het veranderen is en steeds andere vaardigheden van ons vraagt. Ook een samenleving waarin iedereen maar zeker ook christenen steeds meer bewuste keuzes zullen moeten maken. Eveneens een samenleving waarin we als pilgrim verkeren, op reis en uitziend naar de Toekomst.

Inspectiebezoek

In 2016 heeft de inspecteur op 1 december jl. een bezoek aan de Eben-Haëzerschool gebracht. Er is behalve naar de onderwijsopbrengsten ook naar andere zaken van de school gekeken. Hierbij kunnen we denken aan leerkrachtgedrag, kwaliteit van lesgeven, zorg in de groep, en dergelijke. Er zijn heel wat documenten, plannen en toetsuitslagen door de inspecteur bestudeerd en geanalyseerd. Hij heeft naast het beoordelen van documenten ook verschillende groepen bezocht en met leerlingen, ouders en leerkrachten gesprekken gevoerd. Daarnaast is er ook uitvoerig met IB en MT-ers van onze school gesproken. Aan het eind van de dag was er een terugkoppeling van zijn bevindingen. Teamleden en bestuur waren daarbij aanwezig. Op alle onderzochte onderdelen scoorde de school voldoende of

zelfs goed. Het is een compliment voor het team als er zo'n mooie terugkoppeling van een dergelijk bezoek kan worden gegeven.

Zelfevaluatie

Intern is er in het afgelopen jaar ook gekeken naar de kwaliteit van ons onderwijs. Er zijn bijvoorbeeld verschillende overlegmomenten rondom zorg en opbrengsten geweest. Ook tijdens de IB-gesprekken met de leerkrachten hebben we ons zelf steeds een spiegel voorgehouden. Doen we wel de goede dingen en doen we ze ook goed? Zijn er voldoende effecten van ons handelen te zien?

De bouwcoördinatoren hebben de groepen bezocht en regelmatig gesprekken gevoerd over het onderwijs in de groepen. Ook in dit verslagjaar zijn de toets resultaten vanuit de methodetoetsen en vooral de zogenaamde LVS-toetsen (LeerlingVolgSysteem-toetsen) uitvoerig in kaart gebracht en geanalyseerd. Tijdens de opbrengstgesprekken worden de gestelde doelen aan de orde gesteld. Zijn de doelen in de achterliggende periode gehaald of misschien niet gehaald? Wat is er nodig om een gesteld groepsdoel of streefdoel eventueel wel te halen? Met de collega's worden de tussenopbrengsten van de LVS-toetsen besproken in opbrengstgesprekken. Daarnaast komen de toets resultaten ook in de gesprekken met de IB-ers aan de orde. Deze gesprekken spitsen zich toe op de individuele toets resultaten van m.n. "zorgleerlingen". Zorgleerlingen zijn leerlingen die sterk onder of boven gemiddeld scoren.

Ontwikkelingen

- De taal methode "Taal Actief" is in 2016 vanaf groep 4 tot en met groep 6 ingevoerd. Het werken met en invoeren van een nieuwe methode vraagt altijd heel wat inspanningen van de collega's. Dit geldt wel in het bijzonder bij de invoering van een taalmethode waaruit elke dag gewerkt wordt.
- Nadat we een aantal jaren bij de kleuters met het observatiesysteem "Kijk" hebben gewerkt, zijn we dit jaar overgestapt op "Leerlijnen Jonge Kind" van Driestar-Educatief. Dit invoeringstraject wordt via de begeleidingsdienst "Driestar Educatief" begeleid. Met dit observatiesysteem kunnen we de ontwikkeling van onze kleuters in kaart brengen en ons onderwijs beter afstemmen op de behoefte van de kinderen.
- Er is in het afgelopen jaar een vervolgstudiedag georganiseerd in verband met de invoering van en het werken met de Kanjertraining. De deelnemende collega's hebben allemaal een bijbehorend certificaat ontvangen.
- Er is nagedacht over welke leerlingenvragenlijst voor sociale veiligheid we gaan afnemen. Het team heeft zich laten bijpraten over de vragenlijsten en werkwijze van "Zien" en "Kanvas". Er zal in het komende jaar een definitieve keuze gemaakt worden met welke vragenlijsten we gaan werken.
- Naast de lessen Engels uit de methode My name is Tom (groep 1 t/m 6) en Stepping Up (groep 7 en 8) heeft het team zich georiënteerd op de werkwijze van Holmwoods. Er is inmiddels besloten om naast de lessen uit de methode de leerlingen uit groep 7 en 8 hiermee zelfstandig aan de slag te laten gaan.
- De BHV-ers van onze school hebben de BHV herhalingscursus gevolgd. Elk jaar blijkt het weer hoe belangrijk het is om de vaardigheden voor de onderdelen EHBO en Brandbestrijding te oefenen. Enkele collega's volgden alleen de herhaling voor het onderdeel EHBO. Collega's juf C. de Heer en juf M. Boom volgden de BHV opleiding en kunnen in het vervolg ook ingezet worden als BHV-ers.
- Er is in het achterliggende jaar een flinke hoeveelheid constructiemateriaal aangeschaft voor de groepen 3-8. Heel mooi om te zien hoe de leerlingen intensief en betrokken met dit materiaal aan de slag gaan. Het is vooral goed voor de meer praktisch ingestelde leerlingen om met dit materiaal bezig te zijn. Juist deze kinderen maken regelmatig de meest verrassende constructies.

- Tijdens de teambijeenkomsten over betrokkenheid onder leiding van de heer B. Kalkman en het leerteam zijn er regels en routines voor onze school vastgesteld. Deze regels zijn teambreed doordacht en besproken. De invoering zal in het komend jaar verder onze aandacht vragen.

Leesonderwijs

In groep 3 wordt een start gemaakt met het leren lezen. Daarvoor wordt gebruik gemaakt van de methode "Lijn 3". Deze methode is nieuw en geheel up-to-date. Een methode die voldoet aan alle kerndoelen. De kinderen krijgen op een interactieve wijze de leesstof aangeboden. Er wordt veel aandacht geschonken aan het leren lezen. Het "tutorlezen" en "connectlezen" alsmede de inzet van "leesmoeders" en "leesoma's" geeft goede resultaten. Bij het "tutorlezen" worden leerlingen uit groep 8 ingezet als "tutor" om kinderen uit groep 3 en 4 te begeleiden bij het lezen. Er wordt ook bewust ruim tijd ingepland voor het leesonderwijs. We geven het leesonderwijs op onze school ook bewust veel aandacht. Wij vinden het belangrijk om in deze visueel ingestelde maatschappij het leren lezen en de leesbeleving extra aandacht te geven. We proberen het lezen ook te stimuleren door bijvoorbeeld het organiseren van een leeswedstrijd etc.

Engels

We zijn in het achterliggende jaar opnieuw heel intensief met het vak Engels aan de slag gegaan. Voor groep 1 t/m 8 staat het vak Engels op het rooster en wordt er door de collega's hard gewerkt om het niveau van Engels omhoog te krijgen.

Naast het werk in de klas zijn de collega's ook regelmatig zelf met het vak Engels bezig, d.m.v. het volgen van een interne scholing om de eigen vaardigheid omhoog te krijgen.

We gebruiken in groep 1 t/m 6 de methode "My name is Tom" en de groepen 7 en 8 maken gebruik van de methode "Stepping Up". Naast "Stepping Up" werken de kinderen in groep 7 en 8 ook met "Holmwoods". Met "Holmwoods" verwerken de kinderen zelfstandig de Engelse leerstof. Ze kunnen hierbij de stof in eigen tempo verwerken. Naast de minimumstof is er volop gelegenheid om verdiepings- en verrijkingsstof te maken.

Vanaf 2015 wordt de (Cito-)LVS-toets voor Engels in groep 7 en 8 afgenomen. We monitoren onze resultaten via de methode onafhankelijke toetsen. We vergelijken met deze methode onafhankelijke LVS- toetsen onze resultaten met landelijke vastgestelde normen. Al onze inspanningen om de resultaten voor het Engels omhoog te krijgen, werpen duidelijk vruchten af.

Opbrengstgericht werken of handelingsgericht werken

Als team zijn we ook in 2016 verder gegaan met handelingsgericht werken en opbrengstgericht werken. Het maken van groepsplannen; het in kaart brengen van de onderwijsbehoeften (wat stimuleert een kind en wat zorgt juist voor belemmeringen) is daarin opgenomen. Ook is er dit jaar opnieuw tijd vrijgemaakt voor het houden van kind-gesprekken. Daarnaast hebben alle ouders tijdens de oudergesprekken iets over hun kind(eren) kunnen vertellen. Alle informatie moet uiteraard goed worden vastgelegd. Dit vormt met de doelen uit de rekenmethode en de LVS Cito-toetsdoelen de input voor de zgn. groepsplannen. Hiermee wordt geprobeerd tegemoet te komen aan Passend Onderwijs voor onze leerlingen.

Meerbegaafde kinderen

Op dinsdagmorgen draait er voor de kinderen die naast hun adaptieve onderwijs in de klas ook extra uitdaging nodig hebben, nog een zogenaamde "Plusgroep" waarin verschillende soorten van plusopdrachten wordt aangeboden. Afgelopen jaar maakten 16 leerlingen uit groep 6 t/m 8 deel uit van de "Plusgroep". De leiding van de Plusgroep is in handen van juf Meijer. Er zijn ook kinderen die lessen Spaans of Hebreeuws volgen. Deze lessen worden

gegeven door mevrouw Adel en mevrouw Breemhaar. Tenslotte zijn er kinderen die op maandag schaakles krijgen van de heer J. de Ruiter.

De plaatsing van kinderen in de Plusgroep wordt bepaald door de IB-er, leerkrachten en ouders. Ze kijken hierbij niet alleen naar toetsresultaten maar bijvoorbeeld ook naar motivatie en doorzettingsvermogen.

Ondersteuningsprofiel

In het kader van Passend Onderwijs is er in het achterliggende verslagjaar verder gewerkt aan het concretiseren van een ondersteuningsprofiel. In dit profiel staat een beschrijving van de specifieke ondersteuning die we als school wel en niet kunnen bieden. Ouders die voor hun kind een school zoeken met specifieke onderwijsbehoeften kunnen dit profiel raadplegen.

De intern begeleider coördineert en bewaakt de activiteiten en is hierop aanspreekbaar.

In het kwaliteitsbeleid van het samenwerkingsverband Berséba speelt het ondersteuningsprofiel ook een rol. Conform afspraken in het kwaliteitsbeleid wordt iedere school ge-audit. De wijze waarop dit inhoudelijk en procesmatig wordt uitgedrukt, zal uitgewerkt worden in het kwaliteitsbeleid van het samenwerkingsverband Berséba. De resultaten van de audit worden verwerkt in de beleidsontwikkeling van de school; de resultaten van de gezamenlijke audits van alle scholen wordt gebruikt voor de beleidsontwikkeling van het samenwerkingsverband.

Er werden in 2016 in totaal twee kinderen doorverwezen naar een vorm van speciaal basisonderwijs. Daarmee blijft het verwijzingspercentage ver onder het landelijk gemiddelde.

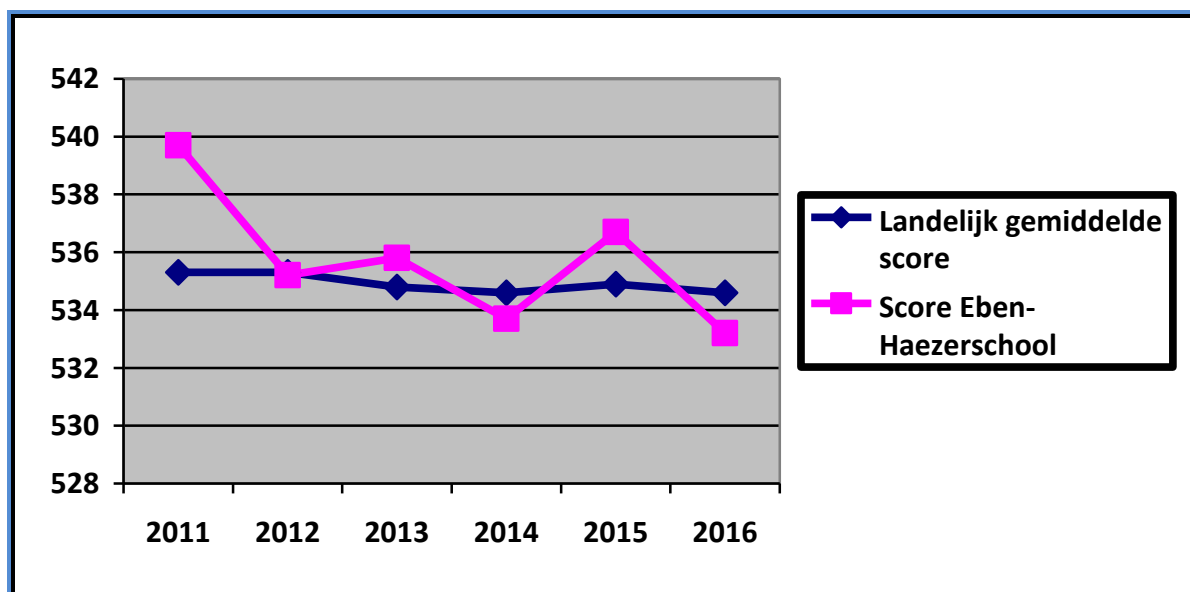
Het werk van CJG (Centrum voor Jeugd en Gezin) voorziet nog steeds in een behoefte. Zowel ouders als kinderen maken er regelmatig gebruik van. De aanwezigheid van het CJG op onze gespreksavonden voorziet duidelijk in een behoefte. Ouders en medewerk(st)er kunnen op deze avonden op een eenvoudige manier contacten leggen.

Opbrengsten

De uitslag van de Centrale Eindtoets is één van de ijkpunten waar een school op beoordeeld wordt door de inspectie. Of dat terecht is, is een heel andere vraag, maar we hebben er wel mee te maken. Om een indruk te krijgen vindt u in onderstaande grafiek de scores van de afgelopen jaren.

De behaalde Centrale Eindtoetsscore in 2016 (533,2) lag onder het landelijk gemiddelde. Als we bedenken dat er 19 leerlingen naar Havo of VWO zijn uitgestroomd hadden we eigenlijk een wat hoger resultaat verwacht. Het is natuurlijk niet zo dat alleen de Centrale Eindtoets iets zegt over de kwaliteit van het onderwijs. Het is wel een cijfer waaraan bij inspectiebezoeken veel waarde wordt gehecht. We streven ernaar om met de Centrale Eindtoets boven het landelijk gemiddelde uit te komen.

Doorstroming VO

In het cursusjaar 2015-2016 zijn er 31 leerlingen van groep 8 overgegaan naar het voortgezet onderwijs. In het overzicht hieronder vindt u de verdeling naar welke studierichting de leerlingen zijn uitgestroomd. Onze leerlingen zijn uitgestroomd naar het Wartburg College locatie Revius, Guido de Brès en de Swaef, Driestar College en de GSR.

	2013	2014	2015	2016
PrO	0	0	0	0
VMBO-LWOO	0	0	0	0
VMBO-BK	1	1	8	6
VMBO-GT	10	11	11	6
VMBO-GT/HAVO	11	0	0	0
HAVO	0	10	11	8
HAVO/VWO	8	0	0	0
VWO	0	8	10	6
VWO+/TTO	0	0	3	5
Totaal	30	30	43	31

Personeel

Benoeming

- Juf Hamoen is per 22 augustus jl. benoemd als leerkracht voor groep 5b.
- Juf Hoogerwerf is per 1 augustus jl. benoemd als leerkracht voor groep 5a.
- Juf Van der Zwan-Rijfers is per 1 december jl. benoemd als onderwijsassistente in de vacature die is ontstaan door het vertrek van juf Blokland.

Afscheid

- Juf Van Os nam na 37 jaar afscheid van de school. Zij ging met pensioen.
- Juf Beukers nam afscheid van onze school maar niet van onze vereniging. Zij is per augustus gaan werken op de Rehobothschool. Ze gaat op onze zusterschool, naast het werken in één van de kleutergroepen, aan de slag als onderbouwcoördinator.
- Juf Blokland nam afscheid als onderwijsassistente i.v.m. haar vertrek naar Alblasterdam.

Blijdschap

- Op 5 februari jl. werden juf Schouten-de Pater en haar man verblijd met de geboorte van een zoon.
- Op 19 februari jl. werden juf Meijer-Bax en haar man verblijd met de geboorte van een zoon.
- Op 28 oktober jl. werden juf Vermeulen-van Vliet en haar man verblijd met de geboorte van een zoon.
- Op 22 december jl. werden juf Mol-de Heer en haar man eveneens verblijd met de geboorte van een zoon.

Droefheid

Verdriet en rouw gingen ook in 2016 ons niet voorbij:

- Bij Juf Vos-van der Sluis werd een schoonvader door de dood weggenomen.
- Bij Juf Rietveld-Goudriaan werd haar vader door de dood weggenomen.

Scholing

Er zijn afgelopen jaar door de collega's opnieuw verschillende scholingstrajecten gevolgd. Professionalisering van de teamleden is een belangrijk item om de kwaliteit van het leerproces te waarborgen en te verdiepen. We leven in een veranderende samenleving en hebben met leerlingen te maken die in deze maatschappij leven. Onze gezinnen en kinderen veranderen ook mee. Daarbij komt uiteraard nog dat de maatschappij steeds andere vaardigheden vraagt. Het onderwijs moet inspelen op alle veranderingen.

Er heeft scholing plaatsgevonden voor:

- De invoering van "Leerlijnen Jonge Kind" door de collega's van groep 1 en 2, de IB-er onderbouw en onderbouwcoördinator,
- Werkplaats-scholing door MT en IB-ers,
- Ambitiebijeenkomsten voor alle teamleden i.v.m. verder doordenken van onze collectieve ambitie . We gaan het punt 'vergroten van betrokkenheid' verder uitwerken,
- Herhaling van de BHV- scholing door de BHV-ers,
- Opleiding nieuwe BHV-ers,
- Studiedag werkwijze SoVa methode "Kanjertraining",
- Enkele korte individuele scholingstrajecten.

Personeelssterkte Eben-Haëzerschool

	Man	Vrouw	Fulltime	Parttime	Tijdelijk	Vast
Directie	1	3	1	3	0	4
Leerkracht (fulltime >4 dgn)	3	21	11	13	3	21
IB-er	0	3	0	3	0	3
Onderwijsassistentie	0	7	0	7	2	5
Administratie	1	0	0	1	0	1
Totaal	5	34	12	27	5	34

Nb: Er zijn enkele leerkrachten die naast het werk als leerkracht ook als IB-er of MT lid werkzaam zijn.

Het afgelopen jaar kenmerkte zich opnieuw door een heel laag ziekteverzuimcijfer van de collega's (1,19 %). Er was gelukkig ook vrijwel geen sprake van lesuitval. Als we bedenken dat het landelijk ziekteverzuimcijfer boven de 6% ligt, is dit cijfer een reden om dankbaar voor te zijn.

Klachtenafhandeling

De VVOGG is aangesloten bij de VGS klachtencommissie. In het verslagjaar werden geen officiële klachten ingediend bij de Raad van Bestuur. Met de vertrouwenspersoon is een gesprek gevoerd, waarin betrokkene richtinggevend advies werd gegeven. Elders in dit jaarverslag treft u het verslag van de vertrouwenspersoon aan.

Uitkeringen na ontslag

Uitkeringskosten als gevolg van eigen risicodragerschap van de Raad van Bestuur, kunnen bij de Stichting BWGS worden gedeclareerd. In het boekjaar 2016 hebben geen afrekeningen of inhoudingen op de bekostiging betreffende uitkeringen van ex-werknemers plaatsgevonden.

Leerlingen

In november 2016 hebben we de Kanvas-leerlingenvragenlijst uitgezet. We hebben zowel de leerling als de leerkrachtvragenlijst afgenomen.

Alle leerlingen van de Eben-Haëzerschool zijn in het achterliggende jaar gespaard en bewaard gebleven. In het afgelopen jaar zijn er ook geen kinderen ernstig ziek geweest. Wel waren er in diverse gezinnen zorgen en verdriet van allerlei aard. Ieder huis kent zo zijn eigen kruis. Het aantal leerlingen bleef stabiel rond de 310 leerlingen.

Groep 1 en 2 bezochten dit jaar met hun schoolreis "Blijdorp" in Rotterdam. De kinderen van groep 3 t/m 7 bezochten het militair museum in Soesterberg en het "Schateiland Zeumeren". Er zijn ook verschillende excursies geweest naar verschillende musea. De Plusgroep maakte een aparte excursie naar o.m. het havengebied van Rotterdam. Groep 8 bezocht Den Haag op Prinsjesdag. Dit jaar ging groep 8 opnieuw op schoolkamp in Noorden.

Huisvesting en ICT

Nadat ons gebouw in 2013 een flinke uitbreiding heeft ondergaan, telt het gebouw nu naast de 12 leslokalen, een handvaardigheidsruimte, een ICT lokaal en een speellokaal. Er is in het verslagjaar geen groot onderhoud aan het bestaande gebouw uitgevoerd. Wel is er een onderhoudsplan opgesteld waarin wordt aangegeven welke onderhoudskosten er komende jaren op ons afkomen. De dotaties voor de voorziening groot onderhoud zijn hierop afgestemd.

De onderhoudskosten die in het verleden door de gemeente werden vergoed en nu voor rekening van de school komen, zijn in het nieuwe plan ook in kaart gebracht. Heel fijn dat

een aantal ouders één keer per maand een heel aantal onderhoudsklussen ter hand neemt. Dit zorgt voor een flinke besparing op de onderhoudskosten. Op ICT-gebied is naast de geplande vervangingen van wat apparatuur niet veel nieuws te vermelden.

Communicatie en relaties

Communicatie met ouders

We mogen ons verheugen in een grote ouderbetrokkenheid op onze school. Heel veel moeders en vaders zijn betrokken bij de school voor het verrichten van diverse hand- en spandiensten. We denken hierbij bijvoorbeeld aan activiteiten vanuit de schoolcommissie, de klusvaders, luizencontroles, begeleiding bij excursies, schoonmaakmomenten, overblijfouders, leesouders enz. Heel fijn dat we nooit tevergeefs een beroep op onze ouders doen. Deze betrokkenheid zien we gelukkig ook op de informatie- en rapportavonden. De informatievoorziening richting de gezinnen verloopt meer en meer via de mail. De nieuwsbrieven en andere informatie wordt uitsluitend via de mail verstuurd. Op de website van de school is veel informatie te vinden: regelmatig wordt de website geactualiseerd.

Er is in het afgelopen jaar gesproken over communicatie via het zogenaamde ouderportal. Willen we het ouderportal voor de ouders openzetten en zo ja welke informatie willen we dan via het portal met de ouders delen. Ook de MR van onze school is bij dit proces betrokken geweest en heeft hierin geadviseerd. Het bestuur, MR en de collega's staan positief tegenover het openzetten van ons ouderportal.

Voor de ouders en leerlingen uit groep 8 is er een ouderavond georganiseerd rond het thema "Omgaan met nieuwe media". Ouders en kinderen hebben op die avond intensief nagedacht over welke gevaren nieuwe media meebrengen en hoe we hier als christenen mee om moeten gaan in het licht van Gods Woord. Op zo'n avond merk je tegelijkertijd ook welk een grote plaats de nieuwe media in onze gezinnen en in onze harten inneemt.

Er is een werkgroep bezig met het aanpassen van ons schoolwebsite. Naar verwachting zal dit in 2017 verder uitgewerkt worden.

Externe contacten

Naast interne contacten zijn er op een school ook nog heel wat externe contacten. Hierbij kunnen we denken aan contacten met de gemeente, DirCap (Directieoverleg Capelse scholen), FPO (Federatie Rijnmond), Berseba (Samenwerkingsverband), CJG (Centrum Jeugd en Gezin), logopedist, BSN (Brede Schoolnetwerken), Buurtoverleg, enz. Daarnaast zijn er ook nog diverse contacten met onze zusterschool in het bovenschools directie- en IB-overleg. Met de directeuren van Mantum (Vlaardingen, Den Haag, 's Gravenzande en Benthuzen) is er een tweejaarlijks directeurenoverleg.

MR

De MR mocht in het afgelopen jaar diverse keren constructief vergaderen. De MR en directie hebben intensief gesproken en nagedacht over allerlei zaken in en om de school. De betrokkenheid van de MR bij het reilen en zeilen van de school is gelukkig goed.

Financiën

Het financiële jaarverslag laat zien dat de financiën van de school er voldoende gezond uitzien.

Verantwoording besteding prestatiebox

Vanuit de overheid werd een impulssubsidie ontvangen ad € 23.669,99. Deze subsidie heeft als doel de opbrengsten van het primair onderwijs over de hele linie te verhogen en is gericht op opbrengstgericht werken en professionalisering. Het doel van deze subsidie is om een bepaalde groep "zorgkinderen" een extra impuls te kunnen geven.

De ontvangen prestatiebox-gelden t.h.v. € 31.504,78 zijn ingezet om de resultaten voor met name rekenen en taalonderwijs te verhogen. Er is naast materiaal ook een deel personele inzet in de vorm van een benoemde onderwijsassistente en plusgroep uit bekostigd.

Verantwoording besteding middelen Passend Onderwijs

Er is aan inkomsten een fors bedrag voor Passend Onderwijs ontvangen (€ 44.492,-).

Deze inkomsten zijn besteed aan de leerlingenzorg en verantwoord naar "Berséba", het samenwerkingsverband waar onze school bij aangesloten is. Er wordt als school een fors bedrag per jaar ontvangen om daarmee de leerlingenzorg voor een groot deel te kunnen bekostigen. Het samenwerkingsverband "Berséba" vraagt aan het eind van een begrotingsjaar een verantwoording over hoe de gelden zijn besteed.

Deze inkomsten zijn in 2016 o.m. uitgegeven aan:

- begeleiding van de orthopedagoog
- begeleiding van rekenspecialist
- leerlingenonderzoeken die bijvoorbeeld door Driestar Educatief worden afgenomen
- materialen die noodzakelijk zijn bij bepaalde zorgtrajecten (denk aan materiaal voor dyslexie)
- het bijwonen van een symposium over gedrag
- salariskosten van IB-ers en onderwijsassistenten enz.

Er zijn veel zorgleerlingen binnen onze school die extra begeleiding vragen en extra ondersteuning nodig hebben. Gelukkig maken deze inkomsten het mede mogelijk hier uitvoering aan te geven.

Toekomstperspectieven en continuïteit

Onze visie op het onderwijs aan de leerlingen, maken we concreet door plannen te maken die raakvlakken hebben met onze identiteit en ons dagelijks onderwijs. Dit betekent dat we het aanstaande cursusjaar de volgende punten willen realiseren:

1. Verder werken aan en concretiseren van de kernbegrippen die naar voren zijn gekomen bij het opstellen van onze collectieve ambitie.
2. Blijvende aandacht voor het pedagogisch klimaat, toegespitst op leerlingenniveau: omgaan met elkaar. Op school werken we aan een Veilig Sociaal klimaat.
3. Aandacht voor de zelfstandige leer- en werkhouding van onze leerlingen, in combinatie met samenwerken.
4. Toerusting voor de wereld om ons heen:
 - a) Nieuwe media: aandacht voor het omgaan met nieuwe media en dit waar mogelijk inpassen in bestaande lessen.
 - b) Burgerschap: oriënteren op het toerusten van de leerlingen voor hun plaats in de maatschappij.

Per 1 augustus zijn scholen in het primair- en voortgezet onderwijs – als gevolg van een aanpassing van de onderwijswetten – verplicht zorg te dragen voor een veilige school. Door de wetwijziging moeten scholen een actief veiligheidsbeleid voeren, het veiligheidsbeleid één keer per jaar monitoren en een aanspreekpunt aanstellen die anti-pestbeleid coördineert en fungeert als aanspreekpunt in het kader van pesten. In verband met het vertrek van juf Van Os als vertrouwenspersoon voor de kinderen is juf Van der Velden de nieuwe vertrouwenspersoon voor onze school. Haar taken als vertrouwenspersoon en veiligheidscoördinator zullen in 2017 nog verder moeten worden ingevuld.

Al met al komt er genoeg op ons af, maar voor alles geldt: Zo de Heere wil en wij leven.

Ten slotte

Bij het maken van een jaarverslag kijk je bijna automatisch terug. Bij het terugkijken is er ook een opmerken. Opmerken over de vele zaken die ontvangen zijn. Er zijn naast de zorgen in 2016 ook heel veel goede zaken uit Gods hand ontvangen.

Hoe gemakkelijk wordt dan niet vergeten dat er Eén is die ons krachten en zegeningen geeft. Psalm 127 zegt het zo;

*“Vergeefs op bouwen toegelegd,
Vergeefs om 't huis voltooid te zien,
Gezwoegd, gezweet o arbeidslie,
Zo God Zijn hulp aan 't werk ontzegt
Vergeefs o wachters is uw vlijt.
Zo God niet Zelf de stad bevrijdt”.*

Laten we steeds bedenken dat bij al onze inspanningen aan de Zegen des Heeren alles gelegen is. Laten we Hem om deze Zegen vragen en die alleen van Hem verwachten.

*“Dat wij ons ambt en plicht, o Heer,
Getrouw verrichten tot Uw eer;
Dat Uwe gunst ons werk bekroon':
Uw Geest ons leid', en in ons woon”.*

A.J.L. Paul
Januari 2017

V Verslag Rehobothschool

Algemeen

In zijn boek *Ont-moeten* (2008, 1^e druk) schrijft Jan Jutten op bladzijde 15: 'Leiding geven in een lerende school vergt een nieuwe benadering. Daarvoor zijn nieuwe collectieve mentale modellen nodig over leidinggeven in de 21^e eeuw. Kenmerken van dergelijk leiderschap zijn: moreel besef, dienstbaarheid, vertrouwen hebben in mensen, stimuleren van inventiviteit, voortdurend werken aan relaties en verbondenheid, stimuleren van mensen het beste te geven voor de gemeenschap waar ze deel van uit maken, mensen helpen de betekenis van hun werk te zien.' We hebben op de Rehobothschool ook in 2016 hier handen en voeten aan willen geven in de overtuiging dat we een duurzame ontwikkeling van het onderwijs op de Rehobothschool willen bewerkstelligen. Het is noodzakelijk om te investeren in de kwaliteit van het lesgeven en in de kwaliteit van leiderschap.

Onderwijs

Visie

In het afgelopen jaar hebben we meer vorm gegeven aan onze visie, aan onze collectieve ambitie "Rehobothschool, ruimte om samen te leren met diepgang en verwondering". We proberen hiermee aan te geven dat ieder kind er mag zijn met zijn of haar gaven en talenten. **Ruimte** is direct afgeleid van de het woord Rehoboth: '*Want nu heeft ons de HEERE ruimte gemaakt*'. De ruimte is gegeven ruimte. We mogen en moeten kinderen ruimte geven in hun ontwikkeling. Vertrouwen geven. Echter, omdat die ruimte door God gegeven is, wordt ze begrensd en bepaald door wat God ons in Zijn Woord en Geboden leert.

Ruimte geven is het ene spoor, maar staat niet los van het gezagdrager en identificatiefiguur zijn voor kinderen. Dat betekent dat we kinderen niet zozeer vrijlaten, loslaten en laten gebeuren, maar juist ook richting geven, leiden en begeleiden. We proberen kinderen dus ingekaderde ruimte te geven.

Met het woord '**samen**' proberen we duidelijk te maken dat we op school niet alleen leren voor onszelf, maar dat we samenwerken en samenleven. Een school is in bepaald opzicht een leefgemeenschap. Respect voor elkaar, leren van en met elkaar horen er in onze visie zeker bij. We kiezen regelmatig werkvormen die het samenwerken bevorderen. We denken met name aan onze Kanjertraining! Tevens legt onze collectieve ambitie 'ruimte om samen te leren' een link naar handelingsgericht werken. Dat doen we samen met u als ouders en samen met de kinderen.

De leerkracht maakt het verschil !

Hoewel we op de Rehobothschool werken met bewust uitgekozen methodes is het uiteindelijk de leerkracht die het verschil maakt. Een bekende uitspraak luidt: 'Een goede docent kan met een slechte methode goed onderwijs geven.' Het omgekeerde is eveneens het geval: een goede methode kan slecht worden gebruikt. De leraar maakt dus uiteindelijk het verschil! Vandaar dat wij als Rehobothschool in het afgelopen jaar als het gaat om professionalisering nadrukkelijk hebben ingestoken op 'het beter worden in ons vak'. Niet meer nascholen in methodes, methodieken of observatiesystemen, maar investeren in de leerkracht zelf. Het leraarschap is een vak, niet iets dat je doet op gevoel en routine. Er zijn dingen die we wel en niet moeten doen in de klas.

Reflectie en feedback

De leerkracht doet ertoe. Het is dus aan de leerkracht om keuzes te maken die werken. Daarbij moet de leerkracht zich voortdurend de vraag blijven stellen: wat heeft mijn groep nu nodig, wat heb ik in huis en werkt wat ik doe? Reflectie en feedback is dus heel belangrijk.

Een kritische leerkracht kijkt naar zijn impact en baseert zijn handelen daarop. 'Waar schiet ik nog tekort, op welke kinderen heb ik onvoldoende impact?', dat zijn de vragen die er toe doen. John Hattie, professor aan de universiteit van Melbourne (Australië), heeft ons geleerd om niet alleen deze reflectieve vragen aan jezelf te stellen, maar vooral ook met leerlingen in gesprek te gaan over hun leerproces.

Diepgaand leren

In onze collectieve ambitie zeggen we nadrukkelijk dat we willen 'leren met diepgang en verwondering'. John Hattie formuleert dat zo: 'Eén van mijn zorgen over de westerse wereld is dat we negentig procent van de tijd bezig zijn met oppervlakkig leren. Met het kennen van feitjes. Als je iets voor het eerst leert moet het voor negentig procent draaien om feitenkennis, maar als je meer ervaring krijgt moet die balans verschuiven naar inzicht, begrip en toepassing'. Aan die manier van leren willen we op onze school graag meer invulling geven.

Dialogisch onderwijs

Op onze school geven we les vanuit de principes van dialogisch onderwijs. Deze vorm van onderwijs sluit aan bij onze identiteit. Binnen dialogisch onderwijs staan vier kernzaken centraal: de dialoog, de verwondering, de diepgang en de persoonlijke zingeving. Deze zaken bieden voldoende mogelijkheden om onze identiteit in onze lessen uit te werken en sluiten ook heel mooi aan bij onze collectieve ambitie om 'samen te leren met diepgang en verwondering'.

De term 'dialogisch onderwijs' is van de Engelse pedagoog en hoogleraar Robin Alexander. Zijn hele onderwijs carrière zocht hij naar diepgaand onderwijs. Het dient 'diepte leren' te bevorderen: een leerproces dat diepgaand en betekenisvol is. De dialoog tussen leerkracht en leerling maar ook tussen leerlingen onderling zijn daarbij heel belangrijk. Die bevorderen het 'diepte leren', maar geven daarnaast de leerkracht ook de kans zicht te krijgen op de bekwaamheden van de kinderen. Zonder interactie kun je niet opvoeden en ook niet onderwijzen.

In het onderwijs gaat het altijd om de leraar, de leerling en de leerstof. De taak van de leraar is leerlingen in een bepaald leerdomein in te wijden. Daarbij zijn altijd de drie genoemde 'elementen' in het spel. Van deze drie elementen van het onderwijs is voor ons de leerkracht cruciaal: hij is het die via de relatie die hij met zijn leerlingen onderhoudt degene die hen toegang tot de leerstof verschaft.

Dialogisch onderwijs vormt een tegenbeweging tegen het individualistische denken en leren van onze huidige maatschappij en sluit daarom ook aan bij onze identiteit. We zijn geschapen in een gemeenschap. Daarom staat 'samen leren' op onze school centraal. De dialoog speelt hierin een grote rol. Tijdens de gesprekken vindt er een ontmoeting plaats tussen de leerkracht, de leerlingen en de leerstof. Dialogisch onderwijs laat kinderen veel ontdekken door diepgaand in een kringgesprek door te praten, waarbij de leerkracht zich vooral vragend opstelt. Het gesprek sluit aan bij het Bijbelse idee van kennis verwerven. Denk aan de geschiedenis in Jozua 4 : 20-24: '*Wat zijn deze stenen?*' En 1 Koningen 3 waarin Salomo een verstandig hart vraagt.

In de dialoog wordt de wereld geopend, niet alleen van het heden, maar ook van het verleden en de toekomst. We streven ernaar om kinderen persoonlijk aan de inhoud te verbinden. De leerkracht stelt zich hierin kwetsbaar en open op en roept de kinderen op om dit ook te doen. Zo ontstaat er een open gesprek, waarin ruimte is voor de 'grote vragen' van de kinderen. Leerstof krijgt een persoonlijke betekenis en zet kinderen aan om zich af te vragen wat het hen te zeggen heeft.

Ontwikkelingen:

Dit jaar werd onze school niet door de inspectie bezocht. Ook heeft er geen kwaliteitsonderzoek plaatsgevonden. Tegelijkertijd heeft het onderwijs niet stil gestaan. In het voorjaar van 2015 heeft het schoolteam het schoolplan 2015-2019 opgesteld. Het schoolplan is vastgesteld door de Raad van Bestuur en de Medezeggenschapsraad van de Rehobothschool heeft zijn instemming betuigd. We willen als Rehobothschool steeds meer groeien naar een professionele pedagogische leergemeenschap waar onze collectieve ambitie 'Rehobothschool, ruimte om samen te leren met diepgang en verwondering' steeds meer handen en voeten krijgt. We moeten en mogen onze kinderen voorbereiden op een plaats in de 21ste -eeuwse samenleving. De volgende ontwikkelingen vonden plaats in 2016:

- In 2016 hebben we de ouderbetrokkenheid opnieuw centraal gesteld. We zoeken als school en ouders naar een nieuwe vorm van samenwerken. De school en de ouders zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de schoolontwikkeling van hun kind(eren). We erkennen elkaars professionele en emotionele verantwoordelijkheid. We willen uiteindelijk komen tot een ideale samenwerking die uiteindelijk tot doel heeft het welzijn en het leren van de kinderen. In 2016 zijn we begonnen met het voeren van startgesprekken met alle ouders. Tijdens het startgesprek wordt er ook een gespreksarrangement afgesproken voor het nieuwe cursusjaar. Een gespreksarrangement houdt in dat we Individuele contactafspraken maken op basis van de behoefte van het individuele kind.
- Omdat de kwaliteit en de identiteit van onze scholen afhankelijk zijn van de leerkracht voor de groep zijn we in 2016 verder gaan werken aan een professionele pedagogische leergemeenschap op de Rehobothschool. Het professionaliseren doen we in de vorm tien leerbijeenkomsten. Twee leerbijeenkomsten worden geleid door een externe deskundige, terwijl de overige acht leerbijeenkomsten voorbereid worden door de leerkracht(en) zelf. Daarnaast hebben we een externe deskundige meerdere malen de groepen laten bezoeken om samen met de leerkracht te kijken hoe het modelleren, d.w.z. doet de denk- en aanpakstrategieën mondeling voor, enz. functioneert in de lessen.
- We willen het van en met elkaar leren van de collega's handen en voeten geven. We zijn daarom in 2016 gestart met leerteams. In de leerteams gaan collega's samen aan de slag met het oog op de praktijk. Hier brengt iedereen zijn persoonlijke (leer)vragen maar ook successen in. Elkaar helpen om een volgende stap te maken!
- In 2016 is juf De Bakker-Slingerland veiligheidscoördinator/Kanjercoördinator van onze school geworden. Tevens zal er in de groepen 5-8 jaarlijks onderzoek gedaan worden naar de veiligheidsbeleving.
- Juf M. Bos-Hoogendoorn, juf de Groot-Vuik en juf Vermeulen-Slobbe hebben we de Kanjeropleiding gevolgd. Wij werken in de Rehobothschool al jaren met de Kanjertraining zodat we op een effectieve manier zorgen voor een veilig klimaat waarin leerlingen respectvol met elkaar omgaan. De Kanjertraining blijkt effectief zelfwaardering te verbeteren en problemen zoals pesten te verminderen. Het Nederlands jeugdinstituut (Nji) heeft Kanjertraining positief beoordeeld.
- In groep 1 en 2 hebben we een aantal jaren gebruik gemaakt van het observatiesysteem "KIJK". Vanaf 2016 zijn we overgestapt op "Leerlijnen Jonge Kind" van Driestar-educatief. Het observatiesysteem "Leerlijnen Jonge Kind" inspireert ons om het onderwijs aan de leerlingen op zo'n manier vorm te geven dat het aansluit bij de manier van leren van kleuters en bij het ontwikkelingsniveau van de leerlingen en dat het onderwijs planmatig, beredeneerd en hanteerbaar is. Met dit leerling observatiesysteem kunnen we de ontwikkeling van onze kleuters in kaart brengen. Twee keer per jaar, in de maanden januari en juni worden de gegevens die de leerkrachten hebben verzameld door middel van observaties ingevoerd in ParnasSys.

Met behulp van deze gegevens kan de leerkracht een beredeneerd leerstofaanbod aanbieden aan de groep. Het groepsanalyse formulier geeft aan waar leerlingen zich bevinden op een bepaalde ontwikkelingslijn. Ook kan de leerkracht aflezen waar de groep sterk in is en aan welke lijn(en) nog extra aandacht geven moet worden. De leerkrachten van groep 1 en 2 hebben ondersteuning gekregen bij de invoering van dit nieuwe observatiesysteem.

- De directeur volgt sinds september 2016 het leiderschaps- en herregistratietraject bij Turn Around via FPO Rijnmond. Blijvend investeren in persoonlijke en professionele ontwikkeling is noodzakelijk om in aanmerking te komen voor herregistratie als Registerdirecteur onderwijs (RDO).
- De MT's van beide scholen volgen gezamenlijk een traject om tot betere afstemming te komen.

Engels

- In 2016 hebben we veel aandacht gegeven aan het vak Engels. De lestijden voor het vak Engels zijn blijvend uitgebreid.
- In 2016 zijn we voor het vak Engels gestart met de methode 'Holmwoods' in groep 6-8 naast de methode "Stepping Up". We ontdekten na analyse van de Cito-toetsen Engels dat luister- en spreekvaardigheid meer aandacht behoeft in de Rehobothschool. In de groepen 1-5 werkten we nog steeds 'My name is Tom.'
- De vakgroep Engels is in 2016 begonnen met het uitzetten van een nieuwe leerlijn Engels.

Opbrengstgericht werken of handelingsgericht werken

- Handelingsgericht werken: de overheid vraagt van ons planmatig en doelmatig te werken. In 2016 hebben we groepsplannen voor de vakken rekenen en spelling opgesteld. Daarnaast is er ook een groepsplan opgesteld op het gebied van sociale en emotionele ontwikkeling van de kinderen.
- Opbrengstgericht werken: beter presteren vergt een cultuur van opbrengstgericht werken, gericht op verbetering van de leerresultaten van alle leerlingen. Hierin is een cruciale rol weggelegd voor de leraar. Het doel is om het maximale uit elke leerling te halen. Dit bereiken we alleen met een goed doordachte en doelgerichte werkwijze, waarbij we ons beleid kunnen bijsturen en gericht actie kunnen ondernemen. Toch is opbrengstgericht werken in onze optiek meer. Niet altijd is alles meetbaar en te vangen in cijfers en tabellen. Opbrengen in de zin van iets naar boven brengen, roept het beeld op van iets opgraven, iets opdiepen. Het moet letterlijk van beneden naar boven worden gebracht, zoals de mijnwerker het zwarte of echte goud opdelft. Dat gaat niet vanzelf. Maar wat naar boven wordt gebracht, glimt en is de moeite van de inspanning waard.

Meerbegaafde kinderen

Er draait bij ons op school al geruime tijd een plusgroep voor kinderen die op meerdere gebieden hoger begaafd zijn. We hebben voor deelname aan deze groep specifieke criteria ontwikkeld. Een van de criteria is bijvoorbeeld dat het kind zowel op het gebied van rekenen als op het gebied van taal niet genoeg heeft aan de verrijkingsstof binnen de eigen groep. Wanneer de normale verrijkingsstof onvoldoende uitdaging biedt om de leerling te leren leren, is de plusgroep een optie.

- Hierbij gaat het om een kleine groep (hoog)begaafde kinderen die één dagdeel per week lessen krijgt aangeboden die juist voor hen specifieke uitdaging bieden. Daarbij kan gedacht worden aan vakken die normaliter niet in het reguliere lesprogramma voorkomen zoals filosofie, techniek of een vreemde taal. Het gaat om een programma dat aanvullend is op het huidige beleid rond hoogbegaafdheid.

- Er wordt in de plusgroep veel van de leerlingen gevraagd. Middels een proefperiode wordt getoetst of het kind het niveau van de plusgroep aan kan. Als uw kind hiervoor in aanmerking komt, wordt u daarvoor benaderd door de leerkracht of intern begeleider. De plusgroep is mogelijk voor kinderen uit groep 6 t/m 8.
- De groepsgrootte is bewust klein gehouden, waardoor er meer ruimte is voor individuele feedback en gesprekjes met de leerlingen. Omdat dat wel weer meer kosten met zich mee brengt, nemen er ook kinderen van andere scholen deel aan onze plusgroep, waardoor we de kosten kunnen verdelen.
- Hoogbegaafde kinderen uit groep 5 werken ongeveer een uur per week (als een soort voorloper van de plusgroep) gezamenlijk aan verrijkende opdrachten onder leiding van een onderwijsassistent.
- De leerkracht van de plusgroep heeft aanvullende trainingen gevolgd en wordt tevens begeleid door een intern begeleider.

Ondersteuningsprofiel

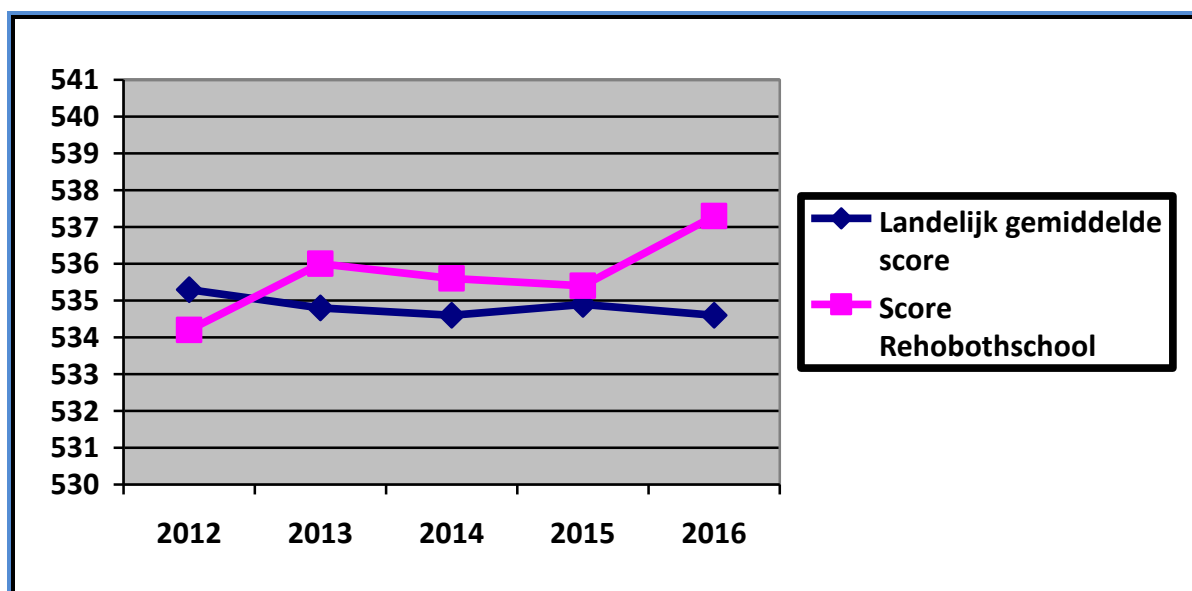
Iedere school stelt in het kader van passend onderwijs een ondersteuningsprofiel op. In dat ondersteuningsprofiel staat welke ondersteuning de school leerlingen te bieden heeft. In 2016 heeft de Rehobothschool een schoolondersteuningsprofiel vastgesteld. We zijn bereid bij kinderen met extra onderwijs-, ondersteunings- en opvoedbehoeften te onderzoeken welke extra ondersteuning binnen de school gerealiseerd kan worden. De school gaat hiertoe een open gesprek aan met de ouders van een leerling. Voor de school staat het belang van het kind hierbij voorop: zowel ontwikkelingsmogelijkheden als welbevinden moeten gewaarborgd zijn. De draagkracht van de leerkrachten is hierbij eveneens onderwerp van gesprek. De aandacht voor leerlingen met extra onderwijs- en ondersteuningsbehoeften kan niet buitenproportioneel zijn omdat dan de zorg voor de andere leerlingen in de groep te veel in het geding komt. Zulks ter beoordeling van het interne zorgteam.

Opbrengsten

De uitslag van de Centrale Eindtoets (CET) is één van de aspecten waar een school op beoordeeld wordt door de inspectie. Of dat terecht is, is een heel andere vraag, maar we hebben er wel mee te maken. Om een indruk te geven vindt u in onderstaande grafiek de scores van de afgelopen jaren.

	2013	2014	2015	2016
PrO	0	0	0	0
VMBO-LWOO	0	0	0	0
VMBO-BK	3	4	7	5
VMBO-GT	5	15	2	5
VMBO-GT/HAVO	8	17	8	1
HAVO	0	0	0	11
HAVO/VWO	12	11	10	0
VWO	0	0	1	10
VWO+/TTO	0	0	0	0
	28	47	28	32

In 2016 was de score van de Reboothschool 537,3. Als we de ongecorrigeerde uitslag nemen, scoorde de Reboothschool 539,2. Een uitslag waarvoor we erg dankbaar zijn. Landelijk lag deze score op 534,5. Landelijk lag de gecorrigeerde uitslag op 534,6.

Doorstroming voortgezet onderwijs

Hieronder wordt de uitstroom naar het voortgezet onderwijs weergegeven van de laatste jaren. In het cursusjaar 2015-2016 zijn er 32 leerlingen overgegaan naar het voortgezet onderwijs.

Personeel

Professionaliseren van het team heeft ook in 2016 centraal gestaan. Alle collega's zijn bezig geweest rondom 'Groeien in je vak'. Het team is bezig geweest met het verder ontwikkelen van een professionele pedagogische leergemeenschap met als doel de kwaliteit van het leerproces te verdiepen. Welk leerkrachtgedrag heeft het meeste effect op het leren van onze kinderen. Op de verschillende studiedagen professionaliseerden de teamleden zich in hun

vak onder leiding van drs. B. Kalkman van Edu-Sign. Opvallend in 2016 was dat we een start hebben gemaakt in het werken met leerteams. In de leerteams gingen collega's samen aan de slag met het oog op de praktijk. Hier bracht iedereen zijn persoonlijke (leer)vragen, maar ook successen in.

Benoeming

- Op 1 augustus jl. kwam juf A. Beukers van de Eben-Haëzerschool over naar de Rehobothschool. Zij volgde met succes een managementopleiding en bereidde zich voor op de functie van bouwcoördinator op de Rehobothschool. Daarnaast gaf zij de gehele week les aan groep 2.

Afscheid

- In 2016 namen we afscheid van juf Blokland-Vriens als vaste leerkracht en intern begeleider. Juf Blokland-Vriens heeft vanaf 2006 op alle drie de scholen van onze vereniging gewerkt. De laatste jaren heeft zij op de Rehobothschool gewerkt. We willen haar vanaf deze plaats hartelijk bedanken voor haar inzet als groepsleerkracht en als intern begeleider. Wel heeft juf Blokland-Vriens aangegeven beschikbaar te zijn als invalleerkracht voor onze scholen.

Jubilea

- Juf Boonzaaijer-Oldenhage was 12½ jaar in dienst van de vereniging en werkzaam op de Rehobothschool.
- Juf Van Dijk-Deelen was ook 12½ jaar in dienst van de vereniging en werkzaam op de Rehobothschool.
- Op 1 september jl. was mevrouw Bazen-Maliepaard, onze schoolschoonmaakster, 40 jaar in dienst van de overheid en van het onderwijs. Op 1 september 1976 is zij aangenomen als schoonmaakster op de toenmalige Rehobothschool in Rotterdam. Op 1 augustus 1995 fuseerde de toenmalige Rehobothschool met onze Rehobothschool. Toen de Rehobothschool in Rotterdam in 2002 definitief haar deuren sloot, kwamen mevrouw en meneer Bazen naar de Rehobothschool toe. Al die jaren heeft zij haar werk getrouw gedaan waarvoor wij haar en haar man dankbaar zijn.

Blijdschap

- Op 26 mei jl. werd juf Blokland-Vriens en haar gezin verblijd met de geboorte van een dochter.
- Op 30 mei jl. werd juf Guiljam-Seesing en haar gezin verblijd met de geboorte van een zoon.
- Op 16 juni jl. werd juf Visser-Stark en haar man verblijd met de geboorte van zoon.
- Op 18 juli jl. werd meester Kok en zijn gezin verblijd met de geboorte van zoon. Mevrouw Kok, de vrouw meester Kok, was enige tijd ernstig ziek, maar mocht geheel herstellen.

Rouw, zorg en verdriet

- In januari en februari 2016 kon juf Van der Velden-Hak haar werk niet doen i.v.m. een botbreuk in haar scheenbeen. Gelukkig mocht zij geheel herstellen en vanaf begin maart 2016 haar werk weer hervatten.
- Ook onze schoonmaakster, mevrouw Bazen-Maliepaard, kon in maart en april 2016 niet werken vanwege ernstige rugklachten. Ook zij mocht gelukkig herstellen en haar werk weer oppakken.
- Maandag 19 december jl. overleed de heer J.J. Geluk op de leeftijd van 76 jaar. De heer Geluk was vanaf de oprichting van de Rehobothschool in 1971 t/m 1976

directeur van de Rehobothschool in Capelle aan den IJssel. De heer Geluk heeft veel mogen betekenen voor onze school. Dat de wens vervuld mag worden die hij schreef in het jubileumboekje dat verscheen bij het 25-jarig bestaan van de Rehobothschool: "De Heere geve dat de school een planthof van Zijn kerk mag zijn." De Heere gedenke de rouwdragende familie van de heer Geluk.

Een aantal collega's was tijdelijk werkzaam op onze school. Verschillende leerkrachten waren i.v.m. zwangerschapsverlof van verschillende collega's voor een korte periode aan onze school verbonden:

- Juf Snoep heeft een aantal maanden vrijwilligerswerk mogen verrichten op onze school.
- Juf Boer liep haar liostage in groep 6 op de Rehobothschool en mocht stageperiode met succes afronden.
- Juf Den Ouden heeft van de meivakantie tot en met de zomervakantie juf Visser-Stark vervangen die met zwangerschapsverlof was.
- Juf Berkhout-Schouten, voor onze scholen geen onbekende, heeft een aantal weken juf Bos-Hoogendoorn vervangen die met zwangerschapsverlof was.

Het ziekteverzuim onder het personeel van de Rehobothschool was in 2016 heel laag 1,47%. Landelijk ligt het ziekteverzuim in het basisonderwijs op 6,52%. Een percentage waarmee we heel dankbaar zijn in het besef dat gezondheid en krankheid niet in onze hand ligt, maar in Gods hand.

Personeelssterkte Rehobothschool

	Man	Vrouw	Fulltime	Parttime	Tijdelijk	Vast
Directie	1	3	1	3	0	4
Leerkracht	1	15	2	14	0	16
IB-er	0	2	0	2	0	2
Onderwijsassistentie	0	4	0	4	0	4
Administratie	0	1	0	1	0	1
Interieurverzorgster	0	1	0	1	0	1
Totaal	2	26	3	25	0	28

Klachtenafhandeling

De VVOGG is aangesloten bij de VGS klachtencommissie. In het verslagjaar werden geen officiële klachten ingediend bij de Raad van Bestuur. Met de vertrouwenspersoon is een gesprek gevoerd, waarin door betrokkene richtinggevend advies werd gegeven. Elders in dit jaarverslag treft u het verslag van de vertrouwenspersoon aan.

Uitkeringen na ontslag

Uitkeringskosten als gevolg van eigen risicodragerschap van de Raad van Bestuur, kunnen bij de Stichting BWGS worden gedeclareerd. In het boekjaar 2016 hebben geen afrekeningen of inhoudingen op de bekostiging betreffende uitkeringen van ex-werknemers plaatsgevonden.

Leerlingen

In februari 2016 hebben we een leerlingtevredenheidsspeiling uitgezet onder de leerlingen van groep 5-8. De gemiddelde score op een schaal van 0-4 was 3,48. Een prachtige uitslag. Alle leerlingen van de Rehobothschool zijn in het achterliggende jaar weer gespaard en bewaard. In het afgelopen jaar zijn er geen kinderen ernstig ziek geweest. Wel waren er in diverse gezinnen zorgen en verdriet van allerlei aard, ieder huis kent zo zijn eigen kruis. Het aantal leerlingen daalde van 208 naar 199 leerlingen.

Groep 1 en 2 bezochten dit jaar met hun schoolreis Pukkemuk in Dongen. De kinderen van groep 3 t/m 7 bezochten het Spoorwegmuseum en Ballorig in Utrecht. Ook zijn er verschillende excursies geweest naar verschillende musea en naar De Doelen in Rotterdam. Groep 8 bezocht Den Haag op Prinsjesdag. Groep 8 ging voor het eerst op kamp in Amerongen.

Huisvesting en ICT

- Op de Rehobothschool heeft geen renovatie, groot onderhoud of nieuwbouw plaatsgevonden.
- In de groepen 3 t/m 8 worden naast de vaste PC's in de lokalen, ook 25 Prowise tablets gebruikt.
- Onze moderne rekenmethode 'Wereld in Getallen', taalmethode 'Staal' en "Nieuws Begrip" (voor begrijpend lezen) maakt gebruik van oefensoftware die aansluit bij de lessen die in de groepen worden gegeven. Alle leerlingen worden in de gelegenheid gesteld met deze oefensoftware aan de slag te gaan.
- Daarnaast worden de PC's en tablets ook door de leerlingen gebruikt als ondersteuning bij opdrachten die behoren bij de zaakvakken.
- Het lokaal van groep 8 is in 2016 uitgerust met een nieuw Prowise 65"Entry Line Multi-touch Monitor. Deze verving het smartboard dat vanaf 2015 in gebruik was in dit lokaal

Communicatie en relaties

Communicatie met ouders

In 2016 hebben we bewust stil gestaan bij de communicatie met onze ouders. Ouders moeten zich welkom voelen op onze school omdat we een gemeenschappelijk belang hebben: het kind. In deze samenwerking hebben we beiden onze rol.

- De leerkracht is de onderwijsprofessional en kent het kind als leerling het beste. Zij zien het kind in uiteenlopende situaties, zoals tijdens (kring)gesprekken, instructiemomenten en zelfstandig werken.
- De leerkrachten zijn verantwoordelijk voor het onderwijs en maken keuzes in wat voor uw kind het beste is.
- Ouders zijn ervaringsdeskundige. Zij kennen hun kind het best en het langst, zij zien het in uiteenlopende situaties in het gezin en daarbuiten, zoals thuis, achter de computer, bij familie, met andere kinderen buiten. Zij zijn verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kind. Zij kunnen het gedrag van uw kind op school positief beïnvloeden en u kunt ons als school van cruciale informatie voorzien en waardevolle tips geven voor de aanpak van uw kind.
- Wat wij ook erg op prijs stellen is dat u napraat met uw kind over de bijbellessen.
- We hebben in 2016 een begin gemaakt met het houden van startgesprekken.
- Tijdens deze startgesprekken hebben de ouders een gespreksarrangement afgesproken met de leerkracht.
- Ouders kunnen via de ouderportal van ParnasSys niet alleen de uitslag van de niet-methodegebonden toetsen, de Cito-toetsen, volgen, maar zij kunnen ook de uitslag van alle methodetoetsen en repetities van hun kind volgen.
- In februari 2016 vond er een oudertevredenheidspeiling plaats. Het meten van de tevredenheid van ouders over de kwaliteit van onze school via een peiling levert waardevolle informatie op die wij willen gebruiken voor verbetering van ons onderwijs. De score op een schaal van 0-4 kwam gemiddeld op 3,64. We zijn blij met deze uitslag.

Externe contacten

Ook in 2016 heeft de Rehobothschool geparticipeerd in verschillende samenwerkingsverbanden. We denken dan in het bijzonder aan Berséba, ons reformatorische samenwerkingsverband, maar ook aan FPO Rijnmond waarin onze school samen met meer dan 25 scholen samenwerkt bijv. op het gebied van Arbo en ICT. Het is tot grote verwondering dat in een tijd van toenemende secularisatie het mogelijk is om op dit gebied landelijk met alle reformatorische scholen gezamenlijk te kunnen optrekken op het gebied van Passend Onderwijs (het voormalige WSNS). Met de directeuren van Mantum is er een tweejaarlijks directeurenoverleg.

MR

De MR mocht in het afgelopen jaar diverse keren constructief vergaderen. De betrokkenheid van de MR bij het reilen en zeilen van de school is gelukkig goed.

Financiën

Het financiële jaarverslag laat zien dat de financiën van de school er voldoende gezond uitzien.

Verantwoording besteding prestatie box

De ontvangen prestatie box gelden ad € 21.382,- zijn ingezet om de resultaten voor met name rekenen en taalonderwijs te verhogen en de kwaliteit van het lesgeven van de collega's te verbeteren.

Verantwoording besteding Passend Onderwijs

Er is aan inkomsten een fors bedrag voor Passend Onderwijs ontvangen (€ 34.491,-). Deze inkomsten zijn o.a. besteed aan:

- Intern Begeleiding
- leerlingenzorg
- plusgroep
- expertiseontwikkeling op het gebied van dyslectie en dyscalculie.

Alle uitgaven zijn verantwoord naar Berséba.

Toekomstperspectieven en continuïteit

We hebben in 2012 onze collectieve ambitie opgesteld. We willen in de toekomst hier blijvend handen en voeten aangeven in de dagelijkse lespraktijk. Dat vraagt veel van alle collega's. Uiteindelijk willen we groeien naar een professionele pedagogische leergemeenschap. Het professionaliseren van de collega's zal in de komende periode staan in het teken van 'Groeien in je vak'. We creëren geen beter onderwijs op de langere termijn door ons te richten op individuele leerkrachten. Collectief leren is nodig als we duurzame verbeteringen van ons onderwijs op het oog hebben. Niet alleen 'samen leren', maar ook 'van elkaar leren.'

In 2017 willen we doorgaan met de leerbijeenkomsten. Leerbijeenkomsten voor en verzorgd door de leerkrachten zelf. Het 'samen leren' en het 'van elkaar leren' krijgt op deze wijze handen en voeten. Daarnaast willen we in 2017 ook doorgaan met de leerteams.

Ten slotte

Het is bijzonder dat we al 100 jaar in alle vrijheid het Woord van God mogen doorgeven aan onze kinderen. Iedere dag opnieuw mag er uit de Bijbel worden gelezen, psalmen worden gezongen en worden gebeden. Iedere schooldag mag het Woord van God in de klassen opengaan. Het doel is duidelijk. In Deuteronomium 6 lezen we het: "En gij zult ze uw kinderen inscherpen en daarvan spreken, (...)." In Jozua 4 lezen we over het oprichten van

stenen in de Jordaan: "Zo zult gij het uw kinderen te kennen geven (...)." De apostel Johannes voegt er in Johannes 20 nog aan toe: " Maar deze zijn geschreven, opdat gij gelooft dat Jezus is de Christus, de Zone Gods, en opdat gij gelovende het leven hebt in Zijn Naam." We hopen dat het onderwijs aan onze kinderen en in het bijzonder het Woord van God aan de harten van onze kinderen en van ons voor het eerst of opnieuw gezegend mag worden: 'Opdat gij gelovende het leven hebt in Zijn Naam.'

J. van Dijk
Januari 2017

VI Financieel Jaarverslag 2016

Analyse van het netto resultaat

	Realisatie 2016 x € 1.000	Begroting 2016 x € 1.000	Verschil
Baten			
(B1) Rijksbijdragen	2.409	2.327	81
(B2) Overige overheidsbijdragen	26	-	26
(B3) Overige baten	110	44	65
Totaal baten	2.544	2.372	172
Lasten			
(L1) Personele lasten	2.094	1.991	103
(L2) Afschrijvingen	74	79	-5
(L3) Huisvestingslasten	189	165	25
(L4) Overige instellingslasten	252	238	13
Totaal lasten	2.610	2.474	136
Saldo baten en lasten	-66	-102	36
(R1) Saldo fin. baten en lasten	4	14	-10
Nettoresultaat	-62	-88	26

Over het verslagjaar 2016 is er een nettoresultaat gerealiseerd van bijna 62.000 euro negatief. In de begroting was rekening gehouden met een resultaat van 88.000 euro negatief. Het positieve verschil van 26.000 euro wordt hieronder verder toegelicht. Het resultaat kan als volgt worden uitgesplitst per kostenplaats:

Kostenplaats	Resultaat	Begroting	Verschil
Eben-Haëzerschool	-31.874	-55.237	23.363
Rehobothschool	-31.183	-35.680	4.497
Schoolfonds Eben-Haëzerschool	-93	1.500	-1.593
Schoolfonds Rehobothschool	701	1.500	-799
Vereniging	563	-	563
Totaal	-61.886	-87.917	26.031

Hieronder volgt een meer specifieke toelichting per categorie.

(B1) – De **Rijksbijdragen** zijn circa 81.000 euro hoger uitgevallen dan begroot. Dit kent verschillende oorzaken. Voor circa **80.000 euro** is dit te verklaren door aanpassingen aan de bekostiging. Begin 2016 zijn de lonen geïndexeerd waarop ook de bekostiging is aangepast. Dit is bewust buiten de begroting gehouden omdat exacte bedragen destijds onbekend waren. Per saldo is dit effect redelijk budgetneutraal omdat hier ook hogere loonkosten tegenover staan. Prijsbestellingen per einde 2016 hebben dit effect nog vergroot. Daarnaast is er circa **14.000 euro** meer ontvangen vanuit Passend Onderwijs. De oorzaak wordt gevonden in indexaties en extra bijdragen in verband met hoge reserves bij Berséba.

Tegenover de meevallers viel de bekostiging voor impulsgebieden en samenvoeging circa **14.000 euro** lager uit dan begroot.

(B2) – De **overige overheidsbijdragen** betreffen gelden vanuit de gemeente inzake gymuren, natuurwandelingen en volkstuinen. Deze bijdragen waren niet begroot, hier staat echter ook extra inzet van personeel tegenover.

(B3) – De **overige baten** laten een positief verschil zien 65.000 euro. Voor 30.000 euro heeft dit te maken met een ontvangen premierestitutie vanuit BWGS. Dit is een eenmalige meevaller. Daarnaast is er 27.000 euro ontvangen vanuit Loyalis ter dekking van loonkosten. De overige afwijkingen hebben betrekking op bijdragen voor leerlinggebonden activiteiten, hier staan ook lasten tegenover.

(L1) – De **personele lasten** komen op totaal niveau 103.000 euro hoger uit dan begroot. Deze kosten zijn onder te verdelen in een tweetal categorieën, namelijk loonkosten en overige personele lasten. De loonkosten laten een overschrijding zien van bijna 160.000 euro, de overige personele lasten zijn 56.000 euro lager uitgevallen. Voor een deel is de afwijking op de loonkosten toe te schrijven aan de in 2016 doorlopende en afgeronde loonkosten voor een pensionerend directeur. Deze bijzondere lasten waren niet in de jaarbegroting opgenomen. De eerder genoemde indexatie op de loonkosten wordt gecompenseerd door lagere overige sociale lasten. Verder is er sprake geweest van een meer-inzet op het onderwyzend personeel. Deze hogere kosten worden echter grotendeels gecompenseerd door een voordeel op de vervangingslasten. Dit voordeel is ontstaan omdat de vergoedingen voor zwangerschapsverloven hoger waren dan de kosten voor de vervanging.

(L2) – De **afschrijvingen** zijn lager uitgevallen omdat de investeringen beperkt zijn gebleven.

(L3) – Binnen de **huisvestingslasten** wordt een overschrijding gerealiseerd van 25.000 euro. Voor 14.000 euro is dit toe te wijzen aan een verhoogde dotatie aan de voorziening groot onderhoud. Het overige deel is het gevolg van kosten voor de huur van de gymzaal, hier staan gemeentelijke bijdragen tegenover.

(L4) – De **overige instellingslasten** hebben het budget met 13.000 euro overschreden. Grotendeels wordt dit veroorzaakt door leerlinggebonden activiteiten waar ook hogere baten tegenover staan.

Financiële positie

Onderstaand overzicht geeft de balans weer per 31 december van de afgelopen drie boekjaren.

ACTIVA	Ultimo 2016 x € 1.000	Ultimo 2015 x € 1.000	Ultimo 2014 x € 1.000
Immateriële vaste activa	-	-	-
Materiële vaste activa	521	561	529
Financiële vaste activa	-	-	-
Totaal vaste activa	521	561	529
Vorraden	-	-	-
Vorderingen	129	136	182
Liquide middelen	2.251	2.213	2.001
Totaal vlottende activa	2.381	2.349	2.183
Totaal activa	2.902	2.910	2.712
PASSIVA	Ultimo 2016 x € 1.000	Ultimo 2015 x € 1.000	Ultimo 2014 x € 1.000
Algemene reserve	1.929	1.992	1.891
Bestemmingsreserves publiek	-	-	-
Bestemmingsreserves privaat	137	136	136
Bestemmingsfonds publiek	-	-	-
Bestemmingsfonds privaat	183	183	180
Eigen vermogen	2.249	2.310	2.207
Voorzeningen	470	383	308
Langlopende schulden	-	-	-
Kortlopende schulden	183	217	197
Totaal passiva	2.902	2.910	2.712

Als gevolg van een lage investeringsgraad is de materiële vaste activa gestegen. De investeringen komen later verder aan bod.

Als gevolg van het negatieve resultaat van de scholen is de algemene reserve met 63.000 euro gedaald ten opzichte van vorig jaar.

De voorzieningen zijn het afgelopen jaar met 88.000 gestegen. In 2016 is totaal voor 84.000 euro gedoteerd aan de voorziening groot onderhoud en bijna 4.000 euro aan overige voorzieningen. Er zijn geen onttrekkingen geweest.

Financiële kengetallen

Met behulp van een aantal kengetallen kan een verdere beoordeling worden gegeven van de financiële gezondheid van de organisatie. Naast de waarden zoals deze gelden voor 2014, 2015 en 2016, wordt tevens de algemene adviesnorm weergegeven.

Kengetal	Norm	2016	2015	2014
Liquiditeit	2,00	13,04	10,82	11,07
Solvabiliteit	0,50	0,77	0,79	0,81
Rentabiliteit	n.v.t.	-2,43%	4,06%	1,04%
Huisvestingsratio	max.10%	7,48%	7,17%	6,56%
Weerstandsvermogen (bestuursniveau)	15,00%	71,72%	72,20%	72,55%
Weerstandsvermogen (schoolniveau)	15,00%	58,49%	59,10%	58,99%
Kapitalisatiefactor incl. privaat vermogen	max.60%	105,46%	104,93%	100,24%
Kapitalisatiefactor excl. privaat vermogen	max.60%	93,40%	93,22%	88,56%

Zowel de **liquiditeit** als de **solvabiliteit** voldoen ruimschoots aan de gestelde normen van respectievelijk 2 en 0,5. Dit laat zien dat zowel op de korte als de langere termijn aan alle verplichtingen kan worden voldaan.

De **rentabiliteit** van 2016 is 2,3% negatief. Over de afgelopen jaren is dit wel positief geweest.

Een nieuw kengetal vanuit de overheid is de **huisvestingsratio**. Dit kengetal moet laten zien of de materiële uitgaven aan het gebouw niet onredelijk hoog zijn. Er wordt een norm gehanteerd van maximaal 10% welke niet wordt overschreden.

Eén van de belangrijkste kengetallen binnen het onderwijs is het **weerstandvermogen**. Deze kent een standaard norm van 15%. Deze norm wordt ruim behaald. De school heeft dan ook voldoende middelen om eventuele financiële calamiteiten op te kunnen vangen.

De **kapitalisatiefactor** wordt door de overheid gehanteerd om te beoordelen of het kapitaal van de stichting wel efficiënt wordt benut. Hiervoor wordt een maximale norm gehanteerd van 60%. Deze norm wordt overschreden, wat aangeeft dat er financieel ruimte is om verantwoord te investeren in het onderwijs.

Over het algemeen kan gesteld worden dat de financiële situatie van de vereniging gezond is.

Investerings- en financieringsbeleid

In 2016 is er voor 34.000 euro geïnvesteerd in materiële vaste activa. Er is voor bijna 75.000 euro afgeschreven.

In 2016 is er voor 24.000 euro geïnvesteerd in leermiddelen (met name Taal), 7.000 euro in inventaris en apparatuur (telefonie en meubilair), 2.000 euro in ICT en 700 euro in overige materiële vaste activa (zandbak).

Het financieringsbeleid is er op gericht dat er geen gebruik hoeft te worden gemaakt van externe kredietverstrekkers. Alle investeringen zijn binnen dit beleid uitgevoerd.

Treasury verslag

In 2016 hebben er geen beleggingen plaatsgevonden in risicodragend kapitaal. De beschikbare vrije middelen werden overgemaakt naar een spaarrekening. Er hebben zich in het verslagjaar geen liquiditeitsproblemen voorgedaan.

Bij het selecteren van een bank voor het onderbrengen van de spaartegoeden wordt door het bestuur gelet op de credit rating van de betreffende bank, conform de Regeling beleggen en belenen van het Ministerie en met het oog op het zoveel als mogelijk waarborgen van een goed beheer van deze tegoeden. Om dit te waarborgen is door het bestuur een treasury statuut opgesteld, waarin afspraken zijn vastgelegd inzake de wijze waarop wordt omgegaan met de regeling beleggen en belenen. Daarnaast is in dit statuut opgenomen wie welke verantwoordelijkheden op dit terrein heeft.

VII Continuïteitsparagraaf

Toekomstige externe ontwikkelingen

Bij het opstellen van de meerjarenbegroting 2017-2021 is rekening gehouden met externe ontwikkelingen. Hierbij kan gedacht worden aan de gesloten akkoorden van de afgelopen jaren, extra middelen voor de komende jaren en de gevolgen van de (nieuwe) cao. Zie voor meer informatie de verantwoording bij de begroting 2017.

Toekomstige interne ontwikkelingen

Teldatum	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Onderbouw totaal	269	251	237	221	207	204
Bovenbouw totaal	248	258	259	271	268	249
Leerlingtotaal	517	509	496	492	475	453

Functie categorie	2016	2017	2018	2019	2020
Directie	2,50	2,00	2,00	2,00	2,00
Onderwijzend personeel	26,58	25,16	24,94	24,94	24,94
Onderwijsondersteunend personeel	3,62	3,65	3,65	3,65	3,65
Schoonmaak	0,54	0,54	0,54	0,54	0,54
Vervanging eigen rekening	0,21	0,50	0,50	0,50	0,50
Totaal	33,45	31,85	31,63	31,63	31,63

De ontwikkeling van het leerlingaantal is de komende jaren dalend. Met name de Eben-Haëzerschool verwacht een daling. Deze daling wordt meegenomen in de inzet van het personeel waar rekening wordt gehouden met een daling van het onderwijzend personeel.

Staat van baten en lasten – begroting

	Realisatie 2016 x € 1.000	Begroting 2017 x € 1.000	Begroting 2018 x € 1.000	Begroting 2019 x € 1.000
Baten				
(B1) Rijksbijdragen	2.409	2.393	2.344	2.294
(B2) Overige overheidsbijdragen	26	23	23	23
(B3) Overige baten	110	45	45	45
Totaal baten	2.544	2.461	2.411	2.361
Lasten				
(L1) Personele lasten	2.094	1.975	1.972	1.988
(L2) Afschrijvingen	74	69	69	64
(L3) Huisvestingslasten	189	179	179	179
(L4) Overige instellingslasten	252	249	246	246
Totaal lasten	2.610	2.472	2.465	2.476
Saldo baten en lasten	-66	-11	-54	-115
(R1) Saldo fin. baten en lasten	4	6	6	6
Nettoresultaat	-62	-5	-48	-109

Voor de komende jaren wordt een negatieve begroting gepresenteerd. Dit is vrijwel geheel toe te schrijven aan de Eben-Haëzerschool en is het gevolg van een dalend leerlingaantal. Hier wordt op termijn wel op geanticipeerd. Het vermogen van de school is ruim voldoende om de komende jaren een negatief resultaat te kunnen realiseren.

Balans – begroting

ACTIVA	Ultimo 2016 x € 1.000	Ultimo 2017 x € 1.000	Ultimo 2018 x € 1.000	Ultimo 2019 x € 1.000
Immateriële vaste activa	-	-	-	-
Materiële vaste activa	521	513	449	385
Financiële vaste activa	-	-	-	-
Totaal vaste activa	521	513	449	385
Voorraden	-	-	-	-
Vorderingen	129	107	107	107
Effecten	-	-	-	-
Liquide middelen	2.251	2.157	2.196	2.132
Totaal vlottende activa	2.381	2.264	2.303	2.239
Totaal activa	2.902	2.777	2.752	2.624
PASSIVA	Ultimo 2016 x € 1.000	Ultimo 2017 x € 1.000	Ultimo 2018 x € 1.002	Ultimo 2019 x € 1.004
Algemene reserve	1.929	1.885	1.836	1.727
Best. reserve publiek	-	-	-	-
Best. reserve privaat	137	137	137	137
Best. fonds publiek	-	-	2	4
Best. fonds privaat	183	183	183	183
Eigen vermogen	2.249	2.204	2.158	2.051
Voorzieningen	470	446	468	447
Langlopende schulden	-	-	-	-
Kortlopende schulden	183	126	126	126
Totaal passiva	2.902	2.777	2.752	2.624

Bovenstaande tabel toont de balans over 2016 en de jaren hierop volgend. De balans van 2016 is gebaseerd op de werkelijke cijfers. De waarden vanaf 2017 zijn echter berekend op basis van een voorlopige inschatting van 2016 per het najaar 2016. Hierdoor kunnen er onlogische afwijkingen ontstaan, de langere termijn ontwikkeling is echter wel inzichtelijk. Het vermogen van de organisatie zal de komende jaren wat dalen als gevolg van de negatieve resultaten. Verder worden de komende jaren beperkte investeringen verwacht.

Interne risicobeheersings- en controlesystemen

Om de risico's zoveel als mogelijk te beperken hanteert de school een planning en controle cyclus waarbij de directie de ontwikkeling van de financiële prestaties monitort en hier ook periodiek verantwoording over aflegt richting het bestuur/toezicht. De basis voor de verantwoording wordt naast de realisatie gevormd door de meerjarenbegroting die voorafgaand aan elk jaar door de directies en Raad van Bestuur wordt opgesteld en ter fiattering aan de Raad van Toezicht wordt voorgelegd. In deze meerjarenbegroting worden zo veel als mogelijk financiële risico's onderkent en wordt beoordeeld in hoeverre acties nodig zijn.

Daarnaast is ten behoeve van de interne controle, de administratieve organisatie beschreven van de processen met een financieel risico. Hierin is de functiescheiding, overdraagbaarheid en betrouwbaarheid van informatie gewaarborgd. Tussen het bestuur en haar administratieve dienstverlener, VGS Administratie, is daarnaast een Service Level Agreement van toepassing.

Belangrijkste risico's en onzekerheden

De meerjarenbegroting is opgesteld in een veranderende context, waarin sprake is van risico's. Eén van de grootste risico's is misschien wel de politieke onstabieleit op verschillende fronten. Zo is momenteel sprake van forse extra geldstromen die toegevoegd zijn aan de schoolbegrotingen. Het huidige kabinet investeert hiermee in het onderwijs. Bij een volgend kabinet (de verkiezingen zijn in maart 2017) kunnen de keuzes er weer heel anders uitzien, wat zich zal vertalen in de financiën. Op dit gebied is er dus sprake van een risico.

Een ander risico heeft betrekking op de ontwikkeling van het leerlingaantal. Met name bij de Eben-Haëzerschool wordt een behoorlijke daling verwacht. Dit heeft onvermijdelijk gevolgen voor de formatie. Vooralsnog kan dit opgevangen worden door middel van natuurlijk verloop. De Rehobothschool lijkt in de nabije toekomst zelfs onder de opheffingsnorm te komen. De problematiek van het in stand houden van twee scholen of twee locaties heeft de volle aandacht van Directies, Raad van Bestuur en Raad van Toezicht.

Tot slot spelen er altijd risico's op het personele terrein. Hierbij kan gedacht worden aan uitval van personeelsleden, ziekteverzuim, disfunctioneren, schorsing of ontslag. Als deze zaken zich voordoen kan er sprake zijn van financiële risico's.

Niet alleen financiële risico's, maar ook niet- financiële risico's zijn belangrijk. Te denken valt aan risico's rondom de onderwijskwaliteit, het imago van de school en de naleving van de code 'Goed Bestuur'. Zie voor dit laatste punt het verslag van het toezichthoudend orgaan.

Beheersing van risico's

Voor het opvangen van de zogenaamde restrisico's en onvoorziene calamiteiten gebruikt de school in haar financieel beleid onder andere het kengetal weerstandsvermogen om te zorgen dat er voldoende eigen vermogen beschikbaar is als risicobuffer. Voor de vaststelling van de hoogte van deze buffer is gebruik gemaakt van een standaard risicoprofiel 15%.

Om niet onnodig de risicobuffer aan te spreken, wordt in elk geval getracht om risico's tijdig te onderkennen, om indien nodig acties te ondernemen om de impact van het risico te verkleinen. De meerjarenbegroting is hiervoor een belangrijke tool. Het effect van een dalend leerlingaantal of een uit de pas lopend kostenpatroon is zo inzichtelijk. Ook kunnen in de meerjarenbegroting aanpassingen doorgerekend worden. Ook het meerjaren-onderhoudsplan is een middel om de risico's te beheersen. Jaarlijks wordt dit plan geactualiseerd waardoor mogelijke huisvestingsrisico's zo veel als mogelijk worden beheerst.

De hierboven beschreven risicobeheersings- en controlesystemen zijn het afgelopen jaar toereikend geweest. Er zijn geen belangrijke risico's opgetreden die de continuïteit van de organisatie in gevaar gebracht hebben. Er is dan ook geen reden om aanpassingen aan de systemen door te voeren.

Als het gaat om het thema risicomanagement stelt het bestuur zich de komende periode het doel om de strategische beleidsplannen tegen het licht te houden. Mogelijk verouderd beleid daarna te updaten. Op deze manier de risico's te benoemen en hierover een oplossing te vinden.

VIII Verslag Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad

Inleiding

Voor u ligt het verslag van de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (verder: GMR) van de twee reformatorische scholen te Capelle aan den IJssel (de Eben-Haëzerschool en de Rehobothschool) over het jaar 2016. Middels deze rapportage legt de GMR formeel verantwoording af aan haar ouders ten aanzien van haar activiteiten in het genoemde jaar. Afgelopen jaar hebben we regelmatig gespard met Raad van Bestuur en hebben we een aantal specifieke adviezen gegeven. Verder hebben we met elkaar gezocht naar een nieuwe invulling en opzet van de GMR.

Samenstelling GMR

De GMR wordt samengesteld uit twee afgevaardigden vanuit elke MR. Elke MR levert iemand uit de personeels- en de oudergeleding.

De samenstelling van de GMR is per december 2016 als volgt:

Ouders:	De heer B.H.W. Oudshoorn Mevrouw C. Terlouw-Terlouw	Eben-Haëzerschool Rehobothschool
Personeel:	De heer M. Molenaar Mevrouw J.J. van Dijk – Deelen (secretaris)	Eben-Haëzerschool Rehobothschool

Communicatie

In het afgelopen jaar heeft de GMR twee keer vergaderd. Van deze twee overleggen is een verslag opgesteld. De verslagen zijn op te vragen bij de secretaris van de GMR. Naast de vergaderingen van de GMR wordt tevens periodiek overleg gevoerd met de Raad van Bestuur. In het afgelopen cursusjaar is er één keer overleg gevoerd met de Raad van Bestuur.

Uitgevoerde activiteiten

Tijdens het afgelopen kalenderjaar zijn de volgende activiteiten door de GMR verricht:

1. Afstemming van de activiteiten van de afzonderlijke medezeggenschapsraden. Tijdens de GMR vergadering zijn de bevindingen vanuit de MR-en gedeeld en is bepaald wat de MR-en van elkaar kunnen leren.
2. Afstemming met de Raad van Bestuur over het Strategisch Beleidsplan.
3. Het protocol Moderne Media is besproken. Op aanraden van de GMR zijn er wat kleine wijzigingen doorgevoerd.
4. Er is uitgebreid gesproken over de rol van en het functioneren van de GMR. Uiteindelijk is gekozen voor een minder actieve GMR. We gaan voortaan twee keer per jaar vergaderen mét de Raad van Bestuur waarbij de GMR een half uur van tevoren de vergadering met elkaar voorbespreekt. Ook is afgesproken dat de Raad van Bestuur op tijd relevante stukken aanlevert en de GMR zich goed voorbereid zodat de vergaderingen zelf effectiever worden.
5. De jaarplannen van beide scholen zijn globaal bekeken (op de afzonderlijke MR-en uitgebreider) en de resultaten van de Eindtoetsen van beide scholen zijn besproken.
6. De GMR heeft op beide scholen een poll uitgezet over het tijdstip van de jaaropening. We willen inventariseren hoe ouders tegen een opening in de morgen aankijken. Deze inventarisatie zal in 2017 afgerond worden met een advies richting de Raad van Bestuur.

Doelstelling komend jaar

Voor komend jaar zijn de volgende doelstellingen geformuleerd:

1. In het schooljaar 2016-2017 gaan we de nieuwe opzet van de GMR wat betreft vergaderingen uitvoeren en evalueren.
2. Twee keer per jaar is er overleg en afstemming met de Raad van Bestuur. Stukken worden op tijd aangeleverd en beide partijen bereiden zich goed voor. De GMR agendeert onderwerpen als ze constateren dat die op school leven en actie behoeven.
3. Vast onderwerp op de agenda, met het oog op de toekomst, is de samenwerking tussen de twee scholen waarbij we de kant van ouders en personeel willen belichten.
4. Behandeling van advies- en instemmingsaanvragen.

J.J. van Dijk-Deelen
Januari 2017

IX Verslag Vertrouwenspersoon

Geachte Raad van Bestuur,

Over het verslagjaar 2016 kan ik u – gelukkig – opnieuw hetzelfde berichten als over de eerdere jaren, dat tot heden er geen zaken zijn geweest, waarbij ik als Vertrouwenspersoon in formele zin ben ingeschakeld. Ik ben in het verslagjaar niet aangesproken door ouders of personeel tijdens mijn contacten met de scholen.

Desgevraagd heb ik op geanonimiseerde wijze medewerking verleend aan het in uw opdracht door het Bureau Jongeneel te Ede uitgevoerde Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E).

Tevens heb ik – na daartoe te zijn benaderd als Vertrouwenspersoon - een zeer persoonlijk gesprek gevoerd, waarin betrokkene richtinggevend advies kon worden gegeven over vragen van persoonlijke aard.

Ik ontvang periodiek de nieuwsbrieven van beide scholen. Ik stel dat zeer op prijs. Voorts kan ik u melden, dat de gegevens over de functie van Vertrouwenspersoon – naast vermelding in de schoolgidsen – is opgenomen in de ledengids van de Gereformeerde Gemeente te Capelle aan den IJssel-West. In hoeverre dat ook plaatsvindt in andere ledengidsen is mij niet bekend.

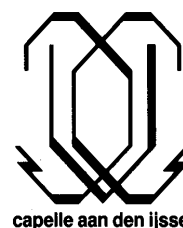
Ik maak gaarne van de gelegenheid gebruik u nogmaals hartelijk te bedanken voor de attentie, die wij als eindejaarsattentie in december 2016 mochten ontvangen. Wij hebben dat zeer op prijs gesteld.

Tevens wil ik u als bestuur van de Vereniging van harte Gods onmisbare zegen toewensen in uw veelvuldige taken, waarvan u verslag doet in uw jaarverslag 2016. Ik wens u hierbij ook veel wijsheid toe.

Mr. J.W. Weijers,
Januari 2017

Vereniging tot het verstrekken van Onderwijs op Gereformeerde Grondslag

X Samenstelling bestuur en directies

Samenstelling Raad van Bestuur

M.W. van Buuren	Voorzitter
P.B. de Rooter	Secretaris en Portefeuille- houder Rehobothschool
M.A. Mieras	Penningmeester en <i>2^e voorzitter</i>
D. Koelewijn	Personeel & Formatie en Portefeuillehouder Eben-Haëzerschool
S. van den Berg	Onderwijs & Organisatie

Samenstelling Raad van Toezicht

N.G.D. Hoogendijk	Voorzitter
A.M. van Voorden	Secretaris
B. Schouten	Financiën
L. Slobbe	Onderwijs & organisatie
P.M.D. Weijers	Personeel & Formatie en <i>2^e voorzitter</i>

De Raad van Bestuur en directies werden in het afgelopen jaar ondersteund door mevrouw J.A. Pronk-van Asselt

Bestuursadres van de VVOGG

p/a Duikerlaan 402
2903 AC Capelle aan den IJssel
☎ 010-4500921
✉ a.pronk@ebenhaezer-capelle.nl

Schooldirecties

A.J.L. Paul	Eben-Haëzerschool
J. van Dijk	Rehobothschool

JAARREKENING 2016

BALANS PER 31 DECEMBER 2016

(na verwerking resultaatbestemming)

	<i>2016</i>	<i>2015</i>
ACTIVA		
Vaste activa		
Materiële vaste activa	520.922	561.168
	520.922	561.168
Vlottende activa		
Vorderingen	129.297	136.440
Liquide middelen	2.251.409	2.212.553
	2.380.707	2.348.993
Totaal	<u>2.901.629</u>	<u>2.910.161</u>
PASSIVA		
Eigen vermogen	2.248.600	2.310.486
Voorzieningen	470.414	382.540
Kortlopende schulden	182.615	217.135
Totaal	<u>2.901.629</u>	<u>2.910.161</u>

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2016

	2016	Begroting 2016	2015
Baten			
Rijksbijdragen	2.409.334	2.327.449	2.422.908
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	25.645	-	25.522
Overige baten	86.571	44.250	103.131
Totaal baten	2.521.551	2.371.699	2.551.560
Lasten			
Personeelslasten	2.067.560	1.991.032	1.972.755
Afschrijvingen	74.465	79.484	76.637
Huisvestingslasten	189.400	164.800	170.542
Overige lasten	255.984	238.300	240.074
Totaal lasten	2.587.410	2.473.616	2.460.008
Saldo baten en lasten	65.859-	101.917-	91.552
Financiële baten en lasten	3.973	14.000	11.989
RESULTAAT BOEKJAAR	61.886-	87.917-	103.541

KASSTROOMOVERZICHT OVER 2016

	2016	2015
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo baten en lasten	65.859-	91.552
Aanpassingen voor:		
- Afschrijvingen	74.465	76.637
- Mutaties voorzieningen	87.874	74.302
	162.339	150.939
Veranderingen in vlottende middelen:		
- Vorderingen	7.143	45.073
- Kortlopende schulden	36.713-	5.030
	29.570-	50.103
Totaal kasstroom uit bedrijfsoperaties	66.910	292.594
Ontvangen interest	3.973	11.989
Totaal	3.973	11.989
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	70.883	304.583
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
(des) Investerings in materiële vaste activa	32.026-	93.472-
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	32.026-	93.472-
Mutatie liquide middelen	38.857	211.111

GRONDSLAGEN

Algemeen

De datum van opmaak van deze jaarrekening is: 24 mei 2017

Foutenherstel

In 2013 is een verplichting aangegaan met betrekking tot een ontslagregeling. De omvang bedraagt € 119.933. Dit is ten onrechte niet in de jaarrekening 2013 verwerkt. Deze last is nu opgenomen in de staat van baten en lasten van boekjaar 2016. Het herrekenende eigen vermogen per 1 januari 2016 zonder deze fout bedraagt € 2.190.553. Het herrekenende resultaat boekjaar 2016 bedraagt zonder deze fout € 58.047 positief. Hertoetsing van de gecorrigeerde cijfers aan de destijds toepasselijke normen leidt niet tot onverschuldigde betalingen.

Grondslagen voor de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld volgens de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs. Op grond daarvan zijn de inrichtingseisen van boek 2, titel 9 van het Burgerlijk Wetboek en de richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving toegepast.

De in de jaarrekening opgenomen bedragen luiden in euro's.

Belangrijkste activiteiten van de rechtspersoon

De activiteiten van de instelling bestaan voornamelijk uit dienstverlening op het gebied van onderwijs.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Waardering van activa en passiva

De activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van de reeds verstreken afschrijvingstermijnen. Gebouwen en terreinen worden slechts opgenomen voor zover deze economisch eigendom zijn van het bevoegd gezag.

Aanschaffingen worden slechts gewaardeerd indien zij een waarde hebben van € 500 of meer per stuk, dan wel per groep indien deze bij elkaar horen en ineens worden aangeschaft, b.v. lesmethoden.

Investeringsbijdragen van derden worden in mindering gebracht op het investeringsbedrag.

Afschrijvingen vinden plaats volgens de lineaire methode.

Per categorie is naar aanleiding van de gebruiksduur het afschrijvingspercentage vastgesteld.

Voor de verschillende categorieën, worden de volgende afschrijvingspercentages toegepast:

	%		%
Gebouwen en terreinen		Audiovisuele hulpmiddelen	10,0
Permanente gebouwen	2,5	Inrichting speellokaal	5,0
Noodlokalen	6,7	Vloerbedekking	5,0
Houten berging	6,7	ICT	20,0
Dienstwoning	2,5	Printers	20,0
Terreinen	0,0	Bekabeling	5,0
Inventaris en apparatuur		Onderwijsleerpakket	
Leerlingensets	5,0	Leermethoden	12,5
Docentenset	10,0	Software bij methoden	12,5
Bureaustoelen	10,0	Overige materiële vaste activa	
Schoolborden (krijt/white)	5,0	Vervoermiddelen	12,5
Kasten	5,0	Buitenspeltoestellen en Rubber tegels	6,7
Overig	5,0	Betegeling schoolplein	6,7
Keukenapparatuur	10,0	Overige materiële vaste activa	6,7

Vlottende activa

Ministerie van OCW

Onder deze post is het verschil opgenomen tussen het deel van de toegekende rijksbijdragen over het schooljaar 2016-2017 dat betrekking heeft op 2016 en de in 2016 ontvangen bedragen.

Eigen vermogen

Algemene reserve

De algemene reserve bevat de exploitatie-overschotten. Deze reserve heeft geen specifieke bestemming.

Bestemmingsreserves privaat

Hieronder worden de reserves opgenomen die gevormd zijn uit exploitatie-overschotten van private geldstromen.

Bestemmingsfondsen privaat

Hieronder worden de bestemmingsfondsen opgenomen die gevormd zijn vanuit private middelen, waaraan een specifieke bestemming is toegekend door derden.

Voorzieningen

Voorziening groot onderhoud

Voor toekomstige uitgaven inzake groot onderhoud die voor rekening van de school komen, wordt een voorziening groot onderhoud gevormd ter equalisatie van de meerjarige onderhoudskosten. Op basis van een meerjarenonderhoudsplan wordt jaarlijks een bedrag aan deze voorziening gedoteerd. Uitgaven ten behoeve van groot onderhoud worden direct ten laste van deze voorziening gebracht.

Voorziening ouderschapsverlof

In de jaarrekening is een voorziening gevormd voor de verplichtingen inzake ouderschapsverlof. Deze voorziening is berekend op basis van de salarisgegevens van personeel dat gebruik mag maken van de regeling. De salarissen zijn verhoogd met 60% als opslag voor werkgeverslasten. Vervolgens is van deze verplichting als voorziening opgenomen op basis van het ingeschatte gebruik in de toekomst. De kosten van opname van ouderschapsverlof worden ten laste van deze voorziening gebracht.

Voorziening jubileumuitkeringen

In de jaarrekening is een voorziening gevormd voor jubileumgratificaties. Deze voorziening is bestemd om toekomstige uitkeringen i.v.m. jubilea van 25 en 40 dienstjaren te kunnen bekostigen. Werknemers hebben op grond van de CAO RPO hier recht op. De uitkering bedraagt bij 25 dienstjaren een half maandsalaris en bij 40 dienstjaren een heel maandsalaris. In beide gevallen wordt dit vermeerderd met 8% vakantietoeslag. De voorziening is gebaseerd op algemene ervaringscijfers en schattingen.

Kortlopende schulden

Vlottende schulden

De overige kortlopende schulden worden na de eerste waardering gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs volgens de effectieve-rentemethode.

Bij de eerste opname van kortlopende schulden worden deze opgenomen tegen reële waarde verminderd met (in geval van een financiële verplichting die niet tegen reële waarde, met verwerking van waardeveranderingen in de staat van baten en lasten, is opgenomen) de direct daaraan toe te rekenen transactiekosten.

Overlopende passiva

De overlopende post te betalen vakantiegeld over de maanden juni t/m december is opgenomen voor de opgebouwde vakantierechten van personeel dat per balansdatum in dienst is, vermeerderd met een opslag voor sociale lasten.

Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

De baten en lasten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben. Lasten en verplichtingen die hun oorsprong vinden vóór het einde van het verslagjaar en die vóór het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden, worden opgenomen in de jaarrekening.

Personele lasten

De personele lasten zijn onderverdeeld in de categorieën: lonen en salarissen, sociale lasten, pensioenen en overige personele lasten. Onder de categorie lonen en salarissen zijn ook de onkostenvergoedingen (zoals verhuiskosten, reiskosten, telefoonkosten etc.) opgenomen.

De kosten van opname van BAPO komen ten laste van de staat van baten en lasten.

Pensioenen

De pensioenverplichtingen zijn ondergebracht bij bedrijfspensioenfonds ABP. De dekkingsgraad per balansdatum is 96,6%. Er bestaat geen individuele verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen anders dan hogere toekomstige premies bij een tekort van ABP. De pensioenpremie die betrekking hebben op het boekjaar zijn als last in de staat van baten en lasten verantwoord.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

Financiële kengetallen

De solvabiliteit geeft de mate aan waarin de instelling in staat is op langere termijn aan haar verplichtingen te voldoen. De solvabiliteitspositie geeft de toestand op 31 december weer. Er is dus sprake van een momentopname.

Solvabiliteit 1: eigen vermogen / balanstotaal

Solvabiliteit 2: eigen vermogen + voorzieningen / balanstotaal

De liquiditeit geeft de mate aan waarin de instelling in staat is op korte termijn aan haar verplichtingen te voldoen. De liquiditeitspositie geeft de toestand op 31 december weer. Er is dus sprake van een momentopname.

Liquiditeit (current ratio): vlottende activa / kortlopende schulden

Liquiditeit (quick ratio): vlottende activa - voorraden / kortlopende schulden (indien geen voorraad op de balans is gewaardeerd, is dit kengetal gelijk aan de current ratio)

De rentabiliteit is berekend door het exploitatieresultaat te delen op het totaal baten.

De kapitalisatiefactor is als volgt berekend:

(totaal kapitaal -/- gebouwen en terreinen) / (totale baten + financiële baten)

Het weerstandsvermogen is als volgt berekend:

(eigen vermogen -/- materiële vaste activa) / rijksbijdragen

KENGETALLEN FINANCIËLE POSITIE	2016	2015
Solvabiliteit 1	0,77	0,79
Solvabiliteit 2	0,94	0,93
Liquiditeit (current ratio)	13,04	10,82
Liquiditeit (quick ratio)	13,04	10,82
Rentabiliteit	-2,45%	4,06%
Kapitalisatiefactor (incl. privaat)	106,40%	104,93%
Weerstandsvermogen (-/- MVA)	71,71%	72,20%

TOELICHTING BEHORENDE TOT DE BALANS

Materiële vaste activa	Aanschafprijs	Cum. Afschrijving	Boekwaarde 1-1-2016	Investeringen	Des-investeringen	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2016	Aanschafprijs	Cum. Afschrijving
	Gebouwen en terreinen	234.397	14.161	220.236	-	-	5.860	214.376	234.397
Inventaris en apparatuur	581.522	356.649	224.873	9.541	-	45.604	188.810	591.063	402.253
Andere vaste bedrijfsmiddelen	234.129	118.070	116.059	24.679	-	23.001	117.736	258.808	141.072
Totaal	1.050.048	488.881	561.168	34.220	-	74.465	520.922	1.084.268	563.346

Vorderingen

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
OCW/EZ	117.697	119.933
<i>Overlopende activa</i>		
Vooruitbetaalde kosten	10.886	10.322
Overige overlopende activa	<u>715</u>	<u>6.185</u>
Overlopende activa	11.601	16.508
Totaal	<u><u>129.297</u></u>	<u><u>136.440</u></u>

Liquide middelen

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Kasmiddelen	293	281
Tegoeden op bank- en girorekeningen	<u>2.251.116</u>	<u>2.212.272</u>
Totaal	<u><u>2.251.409</u></u>	<u><u>2.212.553</u></u>

Toelichting liquide middelen

De liquide middelen zijn direct opneembaar.

Eigen vermogen

	Stand per 1-1-2016	Resultaat	Overige mutaties	Stand per 31-12-2016
<i>Algemene reserve</i>				
Algemene reserve	1.992.023	64.847-	-	1.927.176
	<u>1.992.023</u>			<u>1.927.176</u>
<i>Bestemmingsreserve (privaat)</i>				
Bestemmingsreserve algemeen	136.042	563	-	136.605
	<u>136.042</u>			<u>136.605</u>
<i>Bestemmingsfonds (privaat)</i>				
Schoolfonds Eben-Haëzerschool	67.649	93-	-	67.556
Schoolfonds Rehobothschool	114.772	2.491	-	117.263
	<u>182.421</u>			<u>184.819</u>
Totaal	<u><u>2.310.486</u></u>	<u><u>61.886-</u></u>	<u><u>-</u></u>	<u><u>2.248.600</u></u>

Voorzieningen							
	Stand per 1-1-2016	Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	Stand per 31-12-2016	Kortlopende deel < 1 jaar	Langlopende deel > 1 jaar
Personeelsvoorzieningen *	47.083	3.874	-	-	50.957	-	50.957
Voorziening voor groot onderhoud	335.457	84.000	-	-	419.457	86.800	332.657
Totaal	382.540	87.874	-	-	470.414	86.800	383.614

<i>* Personeelsvoorzieningen</i>							
	Stand per 1-1-2016	Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	Stand per 31-12-2016	Kortlopende deel < 1 jaar	Langlopende deel > 1 jaar
Ouderschapsverlof	27.317	3.620	-	-	30.937	-	30.937
Jubileumuitkering	19.766	254	-	-	20.020	-	20.020
	47.083	3.874	-	-	50.957	-	50.957

Kortlopende schulden

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Crediteuren	26.470	51.946
OCW/EZ	-	1.000
Belastingen en premies sociale verzekeringen	63.277	75.224
Schulden terzake van pensioenen	18.625	19.500
Overige	10.466	7.980
<i>Overlopende passiva</i>		
Vakantiegeld en -dagen	63.778	61.484
Overlopende passiva	63.778	61.484
Totaal	182.615	217.135

* Overzicht geormerkte doelsubsidies OCW/EZ (Model G)

G1. Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule (Regeling ROS art 13, lid 2 sub a en EL&I regelingen betrekking hebbend op de EL&I subsidies)

Toewijzing			De prestatie is ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking			
Omschrijving	Jaar	Kenmerk	Bedrag van toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	Geheel uitgevoerd en afgerond	Nog niet geheel afgerond
Nvt			-	-	☐	☐
Totaal			-	-	☐	☐

G2. Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule (Regeling ROS art 13, lid 2 sub b en EL&I regelingen betrekking hebbend op de EL&I subsidies)

G2.A. Aflopend per ultimo verslagjaar

Toewijzing			Te verrekenen ultimo verslagjaar			
Omschrijving	Jaar	Kenmerk	Bedrag van toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	Totale kosten	Saldo nog te besteden ultimo verslagjaar
Nvt			-	-	-	-
Totaal			-	-	-	-

G2.B. Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Toewijzing			Saldo nog te besteden ultimo verslagjaar				
Omschrijving	Jaar	Kenmerk	Bedrag van toewijzing	Saldo 2015	Ontvangen in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Totale kosten besteden ultimo verslagjaar
Nvt			-	-	-	-	-
Totaal			-	-	-	-	-

FINANCIËLE INSTRUMENTEN

Algemeen

De in deze toelichting opgenomen gegevens verschaffen informatie die behulpzaam is bij het schatten van de omvang van risico's die verbonden zijn aan zowel de in de balans opgenomen als de niet in de balans opgenomen financiële instrumenten. De primaire financiële instrumenten van het bestuur, anders dan derivaten, dienen ter financiering van de operationele activiteiten van het bestuur of vloeien direct uit deze activiteiten voort. Het beleid van het bestuur is om niet te handelen in financiële instrumenten voor speculatieve doeleinden. De belangrijkste risico's uit hoofde van de financiële instrumenten van het bestuur zijn het kredietrisico, het liquiditeitsrisico, het kasstroomrisico en renterisico.

Het beleid van het bestuur om deze risico's te beperken, luidt als volgt:

Kredietrisico

Het bestuur bewaakt voortdurend haar vorderingen. Door de bovenstaande maatregelen is het kredietrisico voor het bestuur minimaal.

Liquiditeitsrisico

Het bestuur heeft een treasurystatuut opgesteld waarin zij haar beleid omtrent liquiditeit heeft uiteengezet. Door tussentijdse monitoring en eventuele bijsturing worden liquiditeitsrisico's beheerst. In de begrotingen wordt rekening gehouden met beperkte beschikbaarheid van liquide middelen waaronder bijvoorbeeld deposito's.

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN ACTIVA EN VERPLICHTINGEN

Met de medewerkers zijn geen geformaliseerde afspraken gemaakt inzake niet opgenomen duurzame inzetbaarheidsuren, zoals bedoeld in artikel 8 van de cao.

TOELICHTING BEHORENDE TOT DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	<u>2016</u>	<u>Begroting 2016</u>	<u>2015</u>
Rijksbijdragen			
Rijksbijdrage OCW	2.215.319	2.145.744	2.230.761
<i>Overige subsidies OCW</i>			
Niet-geormerkte OCW-subsidies	<u>111.837</u>	<u>113.255</u>	<u>114.417</u>
	111.837	113.255	114.417
Ontvangen doorbetalingen rijksbijdrage SWW	82.178	68.450	77.730
Totaal	<u><u>2.409.334</u></u>	<u><u>2.327.449</u></u>	<u><u>2.422.908</u></u>

Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden			
<i>Overige gemeentelijke en GR-bijdragen en -subsidies</i>			
Overig	25.645	-	25.522
	25.645	-	25.522
Totaal	<u><u>25.645</u></u>	<u><u>-</u></u>	<u><u>25.522</u></u>

Overige baten			
Verhuur	2.805	2.000	1.615
Ouderbijdragen	16.391	15.500	17.633
<i>Overige</i>			
Verenigingsbaten	19.168	13.000	18.857
Zorgmiddelen WSNS	1.863	-	-
Overige baten personeel	32.701	-	44.817
Overige	<u>13.643</u>	<u>13.750</u>	<u>20.210</u>
	67.375	26.750	83.883
Totaal	<u><u>86.571</u></u>	<u><u>44.250</u></u>	<u><u>103.131</u></u>

2016

Begroting 2016

2015

Personeelslasten*Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten*

Brutolonen en salarissen	1.272.811	1.150.399	1.207.213
Overige looncomponenten	328.210	225.267	253.488
Sociale lasten	300.245	286.572	304.571
Pensioenpremies	168.710	193.194	173.654
	2.069.976	1.855.432	1.938.926
<i>Overige personele lasten</i>			
Dotaties personele voorzieningen	3.874	1.600	2.214
Personeel niet in loondienst	7.787	5.250	6.660
(Na)scholingskosten	19.956	40.000	45.141
Kosten schoolontwikkeling/begeleiding	12.487	50.000	11.467
Kosten werving personeel	3.588	2.500	3.288
Kosten bedrijfsgezondheidszorg	1.983	3.500	2.200
Representatiekosten personeel	14.791	10.000	14.658
Kosten federatie	6.007	5.000	4.609
Overige	8.954	17.750	5.087
	79.426	135.600	90.895
Af: uitkeringen	81.842	-	57.067
Totaal	2.067.560	1.991.032	1.972.755

Het aantal personeelsleden over 2016 bedroeg gemiddeld 34 FTE. (2015 35)
 Voor toelichting op de WNT zie bijlage WNT.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Gebouwen en terreinen	5.860	5.860	5.860
Inventaris en apparatuur	45.604	48.895	47.920
Andere vaste bedrijfsmiddelen	23.001	24.729	22.857
Totaal	74.465	79.484	76.637

Huisvestingslasten

Huur	16.666	-	16.472
Onderhoud	5.867	5.500	3.981
Energie en water	29.863	36.500	30.549
Schoonmaakkosten	41.888	44.000	29.015
Belastingen en heffingen	2.657	3.300	2.129
Dotatie voorziening onderhoud	84.000	70.000	84.000
Tuinonderhoud	854	-	379
Bewaking/beveiliging	7.486	4.500	3.999
Overige	119	1.000	18
Totaal	189.400	164.800	170.542

2016**Begroting 2016****2015****Overige lasten**

<i>Administratie- en beheerslasten</i>			
Administratie en beheer	36.972	36.250	36.302
Accountantskosten (controle jaarrekening)	3.955	5.800	2.700
Telefoon- en portokosten e.d	3.866	4.250	4.030
Kantoorartikelen	5.293	5.500	2.933
Verenigingslasten	4.873	-	4.761
Bestuurs-/managementondersteuning	2.468	-	1.669
	57.428	51.800	52.395
<i>Inventaris en apparatuur</i>			
Onderhoud inventaris/apparatuur	10.961	9.000	11.611
	10.961	9.000	11.611
<i>Leermiddelen</i>			
Onderwijsleerpakket	75.189	69.500	71.143
Computerkosten	26.286	27.500	24.924
Kopieer- en stencilkosten	16.651	18.500	17.993
Overige lasten	5	1.000	769
	118.132	116.500	114.829
<i>Overige</i>			
Kantinekosten	6.540	5.250	5.269
Cultuureducatie	4.308	4.250	4.101
Schoolkrant	831	950	721
Abonnementen	2.035	2.250	2.085
Verzekeringen	113	300	151
Medezeggenschapsraad	353	1.000	-
Overige	55.283	47.000	48.913
	69.464	61.000	61.239
Totaal	255.984	238.300	240.074

Specificatie honorarium

Onderzoek jaarrekening	3.955	5.800	2.700
<i>Accountantslasten</i>	3.955	5.800	2.700

Financiële baten en lasten

Rentebaten	3.973	14.000	11.989
Totaal	3.973	14.000	11.989

OVERZICHT VERBONDEN PARTIJEN

De vereniging is aangesloten bij het samenwerkingsverband Passend Onderwijs 'Berséba'.
Er bestaat geen overheersende zeggenschap.

De stichting is aangesloten bij de Federatie primair onderwijs Rijnmond.
Er bestaat geen overheersende zeggenschap.

WNT-verantwoording 2016 - 21478

Per 1 januari 2016 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Vereniging tot het verstrekken van onderwijs op Gereformeerde Grondslag van toepassing zijnde regelgeving:

Deze klassenindeling is gebaseerd op de uitkomsten van de complexiteitsvragen die als volgt zijn vastgesteld:

Gemiddelde totale baten	2
Gemiddeld aantal studenten	1
Gewogen aantal onderwijssoorten	1
Totaal aantal complexiteitspunten	<u>4</u>

Het bezoldigingsmaximum in 2016 voor Vereniging tot het verstrekken van onderwijs op Gereformeerde Grondslag is berekend conform de WNT klassenindeling. Op grond van de criteria valt deze rechtspersoon in klasse A, daarmee bedraagt het bezoldigingsmaximum € 106000. Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte.

Het individuele WNT-maximum voor de leden van het toezichthoudend orgaan bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum, berekend naar rato van de duur van het dienstverband.

Dit WNT-model inclusief vergelijkende cijfers 2015 wijkt af van de eerder vastgestelde WNT-modellen vanaf 2013. Locatiedirecteuren worden namelijk niet als topfunctionaris aangemerkt, omdat zij niet belast zijn met de leiding over de gehele organisatie. De betreffende personen zijn daarom niet meer in het WNT-model opgenomen. Hertoetsing van de gecorrigeerde cijfers aan de destijds toepasselijke normen leidt niet tot onverschuldigde betalingen.

Bezoldiging topfunctionarissen

Bedragen x € 1	Ruiter, P.B. de	Koelewijn, D.	Berg, S. van den	Buuren, M.W. van
Duur dienstverband in 2016	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	nvt	nvt	nvt	1,0
Gewezen topfunctionaris	nee	nee	nee	nee
Echte of fictieve dienstbetrekking?	echt	nvt	nvt	echt
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?	nvt	nvt	nvt	nvt
Individueel bezoldigingsmaximum	€ 106.000	€ 106.000	€ 106.000	€ 106.000
Bezoldiging				
Beloning	€ 500	€ 500	€ 500	€ 500
Belastbare onkostenvergoedingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 500</i>	<i>€ 500</i>	<i>€ 500</i>	<i>€ 500</i>
-/- onverschuldigd betaald bedrag	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal bezoldiging	€ 500	€ 500	€ 500	€ 500
Gegevens 2015				
Duur dienstverband in 2015	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband 2015 (fte)	nvt	nvt	nvt	1,0
Bezoldiging 2015				
Beloning	€ 500	€ 500	€ 500	€ 500
Belastbare onkostenvergoedingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal bezoldiging 2015	€ 500	€ 500	€ 500	€ 500
Individueel bezoldigingsmaximum 2015	€ 165.901	€ 165.901	€ 165.901	€ 165.901

Bezoldiging topfunctionarissen (vervolg)

Bedragen x € 1	Mieras, M.A.
Duur dienstverband in 2016	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	nvt
Gewezen topfunctionaris	ja
Echte of fictieve dienstbetrekking?	echt
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?	nvt
Individueel bezoldigingsmaximum	€ 106.000
Bezoldiging	
Beloning	€ 500
Belastbare onkostenvergoedingen	€ 0
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 0
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 500</i>
-/- onverschuldigd betaald bedrag	€ 0
Totaal bezoldiging	€ 500
Gegevens 2015	
Duur dienstverband in 2015	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband 2015 (fte)	1,0
Bezoldiging 2015	
Beloning	€ 500
Belastbare onkostenvergoedingen	€ 0
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 0
Totaal bezoldiging 2015	€ 500
Individueel bezoldigingsmaximum 2015	€ 165.901

Toezichthoudende topfunctionarissen

Bedragen x € 1	Hoogendijk, N.G.D.	Weijers, P.M.D.	Voorden, A.M. van	Slobbe, L.
Functie	Voorzitter	Penningmeester	Secretaris	Lid
Duur dienstverband	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Individueel WNT-maximum	€ 15.900	€ 10.600	€ 10.600	€ 10.600
Bezoldiging				
Beloning	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Belastbare onkostenvergoedingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
<i>Subtotaal</i>	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
-/- onverschuldigd betaald bedrag	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal bezoldiging	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Gegevens 2015				
Duur dienstverband in 2015	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband 2015 (fte)	nvt	nvt	nvt	nvt
Bezoldiging 2015				
Beloning	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Belastbare onkostenvergoedingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal bezoldiging 2015	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Individueel bezoldigingsmaximum 2015	€ 24.885	€ 16.590	€ 16.590	€ 16.590

Toezichthoudende topfunctionarissen (vervolg)

Bedragen x € 1	Schouten, B.
Functie	Lid
Duur dienstverband	01/01 - 31/12
Individueel WNT-maximum	€ 10.600
Bezoldiging	
Beloning	€ 0
Belastbare onkostenvergoedingen	€ 0
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 0
<i>Subtotaal</i>	€ 0
-/- onverschuldigd betaald bedrag	
Totaal bezoldiging	€ 0
Gegevens 2015	
Duur dienstverband in 2015	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband 2015 (fte)	nvt
Bezoldiging 2015	
Beloning	€ 0
Belastbare onkostenvergoedingen	€ 0
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 0
Totaal bezoldiging 2015	€ 0
Individueel bezoldigingsmaximum 2015	€ 16.590

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Bedragen x € 1

Duur dienstverband in 2016	nvt
Omvang dienstverband (in fte)	nvt
Echte of fictieve dienstbetrekking?	nvt

**Individueel WNT-maximum
ontslaguitkering** **nvt**

Jaar waarin het dienstverband is beëindigd

Totaal overeengekomen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	€ 0
-/- onverschuldigd bedrag	€ 0

**Uitkeringen wegens beëindiging
dienstverband** **€ 0**

Waarvan betaald in 2016 € 0

OVERIGE GEGEVENS

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het intern toezichthoudend orgaan van Vereniging tot het Verstrekken van Onderwijs op Gereformeerde Grondslag

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van Vereniging tot het Verstrekken van Onderwijs op Gereformeerde Grondslag te Capelle a/d IJssel gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Vereniging tot het Verstrekken van Onderwijs op Gereformeerde Grondslag op 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2016;
2. de staat van baten en lasten over 2016; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Vereniging tot het Verstrekken van Onderwijs op Gereformeerde Grondslag zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

De Panoven 29A
4191 GW Geldermalsen
Postbus 241
4190 CE Geldermalsen

T (0345) 58 90 00
F (0345) 58 13 59
geldermaalen@vanreeacc.nl
www.vanreeacc.nl
KvK nr. 30248615

Foutenherstel

Wij vestigen de aandacht op onderdeel 'Foutenherstel' in de grondslagen op pagina 53, waarin het foutenherstel rond een verplichting met betrekking tot een ontslagregeling is toegelicht. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.
-

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.3 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.3 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en het intern toezichthoudend orgaan voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en

de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

Het intern toezichthoudend orgaan is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Geldermalsen, 24 mei 2017

Van Ree Accountants

Was getekend

drs. K.H. Hille RA

Bijlage bij de controleverklaring:

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het intern toezichhoudend orgaan onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

Vooruitlopend op het besluit van de algemene ledenvergadering stelt het bestuur voor om het resultaat over 2016 ad € -61886 als volgt te verdelen:

Algemene reserve	64.847-
Bestemmingsreserves privaat	563
Bestemmingsfonds privaat	2.398
Totaal	61.886-

Dit voorstel is reeds verwerkt in de jaarrekening.

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er hebben zich na balansdatum geen gebeurtenissen voorgedaan die melding hiervan noodzakelijk maken.

BIJLAGEN

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2016 VAN DE EBEN-HAEZERSCHOOL

	2016	Begroting 2016	2015
Baten			
Rijksbijdragen	1.421.752	1.379.690	1.381.539
Overige overheidsbijdragen en - subsidies	18.068	-	17.995
Overige baten	34.966	8.500	43.276
Totaal baten	<u>1.474.787</u>	<u>1.388.190</u>	<u>1.442.811</u>
Lasten			
Personeelslasten	1.218.423	1.180.602	1.118.203
Afschrijvingen	40.502	45.025	39.563
Huisvestingslasten	105.897	102.300	92.653
Overige lasten	144.705	124.500	129.885
Totaal lasten	<u>1.509.527</u>	<u>1.452.427</u>	<u>1.380.305</u>
Saldo baten en lasten	34.740-	64.237-	62.506
Financiële baten en lasten	2.866	9.000	7.836
Netto resultaat	<u>31.874-</u>	<u>55.237-</u>	<u>70.342</u>

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2016 VAN DE REHOBOTHSCHOOL

	2016	Begroting 2016	2015
Baten			
Rijksbijdragen	987.582	947.759	1.041.369
Overige overheidsbijdragen en - subsidies	7.577	-	7.526
Overige baten	32.437	7.250	40.998
Totaal baten	<u>1.027.596</u>	<u>955.009</u>	<u>1.089.893</u>
Lasten			
Personeelslasten	849.137	810.430	854.551
Afschrijvingen	33.870	34.459	35.480
Huisvestingslasten	83.503	62.500	77.889
Overige lasten	94.925	88.300	94.267
Totaal lasten	<u>1.061.435</u>	<u>995.689</u>	<u>1.062.187</u>
Saldo baten en lasten	33.839-	40.680-	27.705
Financiële baten en lasten	867	5.000	3.395
Netto resultaat	<u>32.972-</u>	<u>35.680-</u>	<u>31.100</u>

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2016 VAN DE VERENIGING

	2016	Begroting 2016	2015
Baten			
Ledencontributies	4.385	-	4.622
Collecten kerken/donaties/giften	811	-	207
Opbrengsten acties	-	-	695
Totaal baten	5.196	-	5.524
Lasten			
Personele lasten	567	-	1.254
Jubilea	14	-	-
Representatiekosten	3.617	-	3.432
Afschrijvingen	-	-	1.500
Overige lasten	676	-	75
Totaal lasten	4.873	-	6.261
Saldo baten en lasten	323	-	737-
Financiële baten en lasten	240	-	758
Netto resultaat	563	-	21

In de verenigingslasten zijn de 'afschrijvingen' meegenomen. Bij de toelichting op de staat van baten en lasten zijn deze kosten niet onder de verenigingslasten maar onder afschrijvingen gerubriceerd.

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2016 VAN SCHOOLFONDS EBEN-HAEZERSCHOOL

	2016	Begroting 2016	2015
Baten			
Ouderbijdragen	-	9.000	-
Totaal baten	-	9.000	-
Lasten			
Leerlinggebonden activiteiten	-	7.500	125
Lasten overblijven	-	-	30
Afschrijvingen	93	-	93
Totaal lasten	93	7.500	248
Saldo baten en lasten	93-	1.500	248-
Netto resultaat	93-	1.500	248-

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2016 VAN SCHOOLFONDS REHOBOTHSCHOOL

	<i>2016</i>	<i>Begroting 2016</i>	<i>2015</i>
Baten			
Ouderbijdragen	-	6.500	-
Bedragen overblijven	13.972	13.000	13.333
Totaal baten	<u>13.972</u>	<u>19.500</u>	<u>13.333</u>
Lasten			
Personele lasten	1.075	-	30
Leerlinggebonden activiteiten	-	5.000	-
Lasten overblijven	10.406	13.000	10.976
Totaal lasten	<u>11.481</u>	<u>18.000</u>	<u>11.006</u>
Saldo baten en lasten	2.491	1.500	2.327
Netto resultaat	<u>2.491</u>	<u>1.500</u>	<u>2.327</u>